

ELOFIZETES.

HELYBEN ES VIDÉKEN
Egy évre ... 48 kor
Fél évre ... 24 kor.
Egy negyed évre 12 kor.
Egy óra ... 4 kor.

Nyilttérli közlemények
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.

József főherceg-ut. 22. sz.

TELEFON-SZÁM: 161.

Arad, 1918.

Staubert József.

Szerda, szeptember 4.

Mai lapunk főbb közleményei:

Ullmann Adolf a főkeemelés ellen.
Egy új vasutvonal.
Kompromittált tisztviselők.
Az osztrák gyermekek az anyjukért.
Új tervek a lengyel kérdés megoldására.
Deák Ferenc levele egy volt aradi orvoshoz.
„Éhesek vagyunk mélyen tisztelt közönség”
Lenin utóda Trockij lesz.
Károly király Bosznia visszacsatolásáért.
Pesti detektívek razzia uton.

Kossuthról osztrák gyermekeknek.

Az aradi kulturpalotában ötszáz osztrák gyermek állott ma a magyar művelődés emlékei előtt. Ezer gyermekszem bámulta kulturánknak képből, szoborból, könyvekből megnyilatkozó erejét s véste emlékezetébe, hogy itt e földön fajt kiválóságoktól ékes, viharokkal megküzdött nemzet csinált örökké dicsőséges történelmet. Ott voltak a gyermekekkel tanítók is, kiknek a magyar kulturház kincseinek szemlélete után bizonyára lesz egynémely mondanivalójuk kicsiny tanítványaik számára s akik a megszentelt történelmi relikviák előtt mindenestre alapos korrekciót csinálhattak abban a fogalomkörben, melyet a magyar nemzeti művelődésről alkottak eddig maguknak.

Az osztrák gyermekek megismerték a magyar falut, a magyar várost, a dus termő kanaánt, ezt a kimeríthetetlen termékenységű földet, ismeretséget kötöttek a becsületos magyar szivekkel, a hátsó gondolatot nem ismerő egyenes magyar lélekkel, az acélos marokkal, mely ép oly erősen tud hadakozni, mint amily szívélvesen tud adakozni vagy kezét szorítani; kellett, hogy megismerjék ezek után a magyar művelődés történetét is, mely éppen nekik élénk összehasonlításokra nyújtott derék alkalmat. Láthatták, hallhatták és megtanulhatták, hogy a mi egész kulturánk a szeretet kövén épült fel. E földnek, e hazának a szeretetén. Hogy itt minden, a mi művészek, tudósok és költők lelkén ezer szín szíporokázó fényben jelenik meg: egy önmagát és másokat megbecsülő nép alkotása. Hogy mi se kőbe vésvé, se képekben megrajzolva, se könyvekben megírva nem hirdettünk soha egyetlen gondolatot, mely más nemzetek becsületére tört volna, más országok földjét akarta megcsontítani sóvár és kalmár vágyakozással.

Megtanulhatta az aradi kulturházban az osztrák nevelők ötszáz kicsiny tanítványa, hogy mi ezer esztendőn keresztül soha sem támadtunk, mindig csak védekezünk. Védekezünk szomszédaink gonosz indulatu támadásai ellen s e folytonos s soha nem szünő védelem adja meg a mi egész művelődésünk karakterét. A művészet és tudomány relikviáinak tükrében láthatták a gyermekek, hogy négyszáz esztendő óta védekezünk éppen az ő szülők hazájuk állandó gazdasági és fegyveres offenzívája ellen. E négyszáz év alatt nem

mulhatott el egyetlen decennium, amely meg ne hozta volna számunkra az osztrák kapzsiságnak, zsákmányoló vágyának, sőt gyűlölségnek a sajnálatos és szomorú jeleit. Az aradi kulturpalota képtárában nem egy kép akad, amely lelkesítő erővel magyarázza Rákóczi „villamos vitézei”-nek legendás harcát s olyan is van ott, amelynek színei alól szomorú siralom zengi a kuruc végvárak régi dicsőségét.

De megnézték Ausztria tanulni vágyó kicsiny polgárai azt a gyűjteményt is, melynek aprólékos gonddal összegyűjtött tárgyai a közelmúlt magyar történelem legékeesebb fejezeteiről mesélnek. A magyar szabadságharc emlékei mindmegannyi fátyalfény loboghatnak ma előttük e ezeknek világánál szomorú mementók vonalai rajzolódhatnak kicsiny szívükbe. Akad-e e gyermekek között, ki elviszi

innen a magyar kulturház tanuságait, akad-e nevelők között, ki megvilágítja bontakozó elméjük előtt azt a kapcsolatot, amellyel őket és a magyar nemzetet az országok fölött uralkodó akarat összefűzte? S megmarad-e majd a fejlődő értelem előtt ez a tanulság, a magyar föld képe, a magyar szeretet ölelése, a magyar történelem nekik is szóló parancsa?

Bárkitől eredt is azonban e kirándulás gondolata, köszönettel adózunk érte. Jó gondolat és helyes cselekedet volt. Hát ha a szeretetből fakadt művelődés talaján a megértés gyógyító füvel fakadnak fel s az új generáció országalkotó munkája közben egészségesse válik az a beteg viszony, amely most Magyarországot és Ausztriát összeköti. Nem irhatjuk-e fel az első siker érdemét az aradi kulturpalota emlékeibe? (Z. A.)

Francia offenzíva az Oise és Aisne közt.

(Hadenburg specialitása a visszavonulás.)

Berlin, 1918. szeptember 3. (Hivatalos.)
A nagy főhadiszállásról jelentik:

Nyugati harcér: Ruprecht trónörökös hadcsoportja: Ypern és Labasse között sikeres harcok új állásaink előterében. A Scarpe és a Somme között az angolok folytatták támadásukat. Arrastól délre sikerült a nagy túlerővel benyomuló gyalogsági csapatokat az Arras—Cambrai ut két oldalán, Cagnecourtól keletre Cahcourtól keletre, Ousantól északnyugatra és Moreuil északi szegélye között levő vonalon fejtartóztatnunk az ellenség lökését. Az ellenség többszörös kísérletei, hogy a Dury melletti magaslaton át, Acafneourtól keletre a csatorna felől tovább nyomuljon előre, tartalékjaink beavatkozása következtében megghiúsultak. Bapaume két oldalán visszavertük a részben páncélos kocsikkal, részben pedig a leg-erősebb tüzéségi tűz előkészítése után megkísérelt ellenséges támadásokat. A Sommetól északra heves harcok után megtartottuk

Bauelly—Molslaine—Alzécourt—L-Haut—Peronne keleti szegélyén levő vonalat. Egy tartalékezed, amely a legutóbbi harcokban különösen bevált, tegnap is visszaverte a franciák többszöri támadási kísérleteit. Egyébként a Somme és Aise között csak tüzéségi harc volt. Több óráig tartó, a legerősebb tüzéségi előkészítés után a franciák marokkól és amerikai hadosztályokkal megerősítve, támadásra indultak, az Oise és Aisne között. Az Aillette lapályán Pierre Mond és Folembrai ellen irányult támadások tüzünkben megghiúsultak. Egyes helyeken ellenlökésekkel vetettük vissza az ellenséget a Fonci Lechateautól nyugatra és délre levő erdőkben. Az ellenség első vonalainkat kissé beszorította az Aillette partjára. Az Aillette és Aisne között az ellenségnek megghiúsultak több ízben megkísérelt nagyon erős támadásai. A gárdavértesek, testőrvértesek és a 8. század dragonyosok parancsnokuk, Mag-

nis gróf alezredes vezetése alatt, tegnapi nappal együtt harcbavetésük óta 16 nagy ellenséges támadást vertek vissza s a rájuk bízott állásokból egy tapodtat sem engedtek át az ellenségnek.

Tegnap ismét egy ellenséges léggömböt és 56 repülőgépet lőttünk le, ezek közül harminc hatot az arrasi csata alkalmával. Ezek közül Lörzer főhadnagy vezetése alatt a 3. sz. repülő raj 26 repülőgépet lőtt le. Lörzer főhadnagy ezuttal 35. légi győzelmét aratta. *Ludendorff.*

Geniből jelentik: A Times haditudósítója a következőket táviratozza lapjának a nyugati frontról:

A németek ágyutüzelésükkel vonalaik visszavonását az utolsó pillanatig oly hihetetlen ügyességgel leplezték el, hogy a francia és angol hadvezetőségnek az a terve, hogy az ellenség visszavonulását megzavarja, nem juthatott kivitelre. Haig marsall további terveit nyugalommal kell megvárni.

Berlin. A Wolff-ügynökség jelenti:

Azok az állások, melyek a megszakadt német offenzívák alatt állottak elő, nem voltak alkalmasak arra, hogy erőmegetakarításra törekvő védelem alapjául szolgáljanak. Ezért a német hadvezetőség elhatározta az Arras és Soissons között levő vonalainak nagyarányú önkéntes hátrahelyezését, hogy megzavarja az ellenségnek kettős szárnytámadásra törekvő terve megvalósítását. A Scarpe és Oise között végrehajtott frontrövidítésnek volt logikai következménye az is, hogy feladjuk a Flandriában még birt offenzív-állást, amely az eredményes áprilisi offenzívában állott elő és ékszerű ívben a Kemmel—Meteren—Merris—Merville—Bethune vonalon húzódott. Nagy gondossággal készítettük elő ennek a szakasznak a feladását is. Ez a művelet, mely az ellenségnek lehetetlenné teszi az átkaroló támadást, napokon át észrevétlen maradt az ellenség előtt.

Minden használható dolgot teljes csendben visszaszállítottunk. A drótvezetékeket is lekapcsoltuk, a vezetékeket, a fontos védelmi pontokat, kufákat és hidakat alaposan elpusztítottuk. A nagyszámu gépfegyverrel felszerelt gyenge utóvédek az előnyomuló angoloknak, kik a legjobb francia hadosztályokkal együtt annyiszor kísérelték meg hiába a Kemmel visszafoglalását, súlyos veszteségeket okoztak.

A német sajtóhadiszállásról jelentik: Az angol vezérkar szeptember 1-én este a következő jelentést adta ki:

Az Arras—Cambrai uttól délre számos ponton csapataink elűzték az ellenséget a Morval-fensikről és elfoglalták Beculincourt helységet, valamint a Rancourtól és Fremicourtól keletre levő dombot. Le Transloyban erősen szoritjuk az ellenséget. Bullecourt elfoglalását befejeztük. Egy ellenséges ellentámadást ma reggel a kanadaiak a Hendecourtól északra elfoglalt új állások ellen visszavertek. Csapataink Lens szakaszán kissé előre dolgozták magukat.

A Lys-fronton előrenyomulásunk tovább tart. Elfoglaltuk Douliou, Verrier és Steenwork helységeket és az ellenséggel szoros érintkezésben állunk Mouvenál, Ellysenél és Walverghemnél.

1918. év augusztus havában a Franciaországban levő brit csapatok 57,318 német foglyot ejtettek, köztük 1283 tisztet. Ugyanezen idő alatt 657 német ágyút zsákmányoltunk, köztük több mint 150 nehéz kaliberű ágyút, továbbá 5750 gépfegyvert és több mint 1000 árok mozsarat. Zsákmányul ejtettünk továbbá három vonatot, kilenc mozdonyt, számos muniációs és utászraktárt és óriási mennyiségű hadi anyagot.

A német sajtóhadiszállásról jelentik: A szeptember 2-án délután kiadott hivatalos francia jelentés így hangzik:

Az északi csatorna vidékén heves tüzérségi harcok. Csapataink a Champagne község ellen intézett két támadást visszaverték és állásaikat megtartották.

Az Ailette vidékén újabb előrehaladást értünk el a Coucyele Chateutól nyugatra levő erdőben, valamint Pont St. Martontól keletre. Mintegy 100 fogoly maradt kezünkön.

A Champagneban egy ellenséges rajtaütés Auberiv vidékén eredménytelen volt.

Genéből jelentik: A Corriere della Sera jelenté Párisból: Foch tábornagy Albert város küldöttsége előtt kijelentette, hogy reméli, hogy a francia földet megszabadítja az ellenségtől. A francia hadvezetőség azonban egyelőre nem engedheti meg, hogy a menekültek az elfoglalt területekre visszatérjenek.

Genéből jelentik: Clemenceau vasárnap a fronton tartózkodott és meglátogatta Roye és Chaumont helységeket. A hadseregparnacsokokl tanácskozást folytatott a hadihelyzetről. Valamennyi párisi lap arról számol be, hogy a németeknek Arras és Soisson környékén tulzottan erőves ellenállása miatt elkeseredett harcok folynak. A csata, amely Soisson és Arras régióiban tombolt, hevességben mindent felülmúlt, amit valaha látni lehetett. Ludendorffnak több ponton sikerült a francia előretörést feltartóztatni. Az Aisne és az Oise között különösen elkeseredett harcok folynak. A Morningpost óva int attól hogy a szövetségesek sikereit túlbecsüljük. Hindenburg specialista a visszavonulásban és az a szándéka, hogy most szilárd védvonalat foglaljon el és azonnal megragadja az iniciatívát, mihelyt a szövetségesek támadásai kimerültek.

Hágából jelentik: A Reuter-ügynökségnek az angol főhadiszállásról érkezett jelentése szerint az angol gépfegyverautók elérték a Canal du Nordot. (Az északi csatornát Noyontól északra.)

Új tervek a lengyel kérdés megoldására.

(A német külügyi államtitkár bécsi tanácskozásai.)

Felhivatalos jelentés számol be arról, hogy a szombati minisztertanács gazdasági ügyeken kívül külpolitikai kérdésekkel és a lengyel kérdéssel foglalkozott. Ugyancsak felhivatalos közlés jelentette, hogy Hussarek Károly báró, osztrák miniszterelnök vasárnap budapesti tartózkodása alatt Wekerle Sándor dr. miniszterelnökkel külpolitikai és Lengyelországot érintő kérdésekben tanácskozott.

Hiteles információ alapján közölhetjük a döntés előtt álló lengyel kérdés mai állását. Burián István gróf külügyminiszter berlini tanácskozásai, mint ismeretes, nem vezettek eredményre. Hintze államtitkár ma kezdődött bécsi tanácskozásain már új alapokon keresik a kibontakozást.

Az osztrák szándék a trialisztikus personalunion felül az új Lengyelországgal a mai szerződéses helyzet alapján a gazdaságközösséget, közös vámterületet, a közös jegybankot, pénz és valutarendszerünk változatlan közösségét óhajtja. Ebből a megoldásból természetesen megint csak Ausztriának volna csak haszna. Galicia kiválása folytán Ausztriában így gondolják a parlament helyzet javulását a szláv többség megszűnése által. Magyarországra nézve ez a megoldás már azért sem szerencsés és kielégítő, mert ha a gazdasági közösség és a közös vámterület mindenben meg is felelne érdekeinknek, az ezentul szóba jöhető közös gazdasági kérdésekben 2:1 arányban állnánk az Ausztriához közelebb álló Lengyelországgal, illetve trialista monarchiával szemben. Már pedig a gazdasági közösségből ilyen államforma mellett semmi néven nevezendő előnyünk és hasznunk nem lehet.

Német részről is merültek fel aggályok a megoldás e módja ellen. Németországban félnek attól, hogy a megoldás ilyen módja megerősítene a poseni lengyel irredenta mozgalmat.

Hussarek báró vasárnapi tanácskozásai, mint értesülünk, még ezen az alapon folytak. De szó volt a két miniszterelnök között a föderatív Ausztria tervéről is. Ha Hussareknek sikerülne Ausztriában az új alkotmányreform, akkor a lengyel kérdés mostani megoldási tervézete tárgytalanná válnék. Mindez azonban az osztrák párt magatartásától függ és nem feszélyezi a lengyel kérdés megoldásának érdemi részét.

Értesülésünk szerint Töry Gusztáv igazságügyminiszter vasárnapi kihallgatása elsősorban a lengyel kérdéssel állott összefüggésben. A magyar igazságügyminiszter magyar államjogi szempontból fejtette ki a magyar kormány álláspontját.

Krakóból jelentik: Szombaton több varsói politikus, többnyire a lengyel államiség ligájának tagjai — köztük gróf Kuharzewski volt miniszterelnök — Krakóba érkezett, hogy galiciai politikusokkal beszéljen azokról a tárgyalásokról, a melyeket Radziwill herceg folytatott Bécsben és Berlinben. A galiciai politikusok között volt néhány kiváló politikai személyiség, elsősorban a konzervatív párt tagjai, továbbá a demokratapárt több képviselője, valamennyien az osztrák-lengyel megoldás hívei. Szombat este a vendégek tiszteletére Bobrzinskinál fogadás volt.

Krakóból jelentik: Varsói jelentések szerint néhány batahmas politikai párt, mint például a pártközi klub és a lengyel államiség ligája, élesen megtámadja gróf Ronikier, Lengyelország berlini képviselőjének, a politikáját. Ronikier most Varsóba érkezett, hogy berlini politikájának irányelveiről tanácskozzék. Az elégedetlen lengyel körökben azonban azt beszélnek, hogy a gróf nem fog többet visszatérni Berlinbe.

Bécs. Hintze német külügyi államtitkár ma délelőtti 10 órakor Bécsbe érkezett. A pályaudvaron megjelent fogadására Vedel gróf, német nagykövet és Stollberg herceg követségi tanácsos Mikor az államtitkár a vasúti kocsiból kiszállott, Vedel gróf és Stollberg herceg üdvözölték, rövid beszélgetés után az Imperial szállóba hajtottak, ahol a német külügyi államtitkár bécsi tartózkodása alatt lakni fog.

Bécsből jelentik: Burián gróf külügyminiszter és neje délután 2 órakor Hintze német külügyi államtitkár tiszteletére ebédelt adott, amelyen résztvett Hussarek báró osztrák miniszterelnök, Harz báró vezérkari főnök, Stöger-Steiner hadügyminiszter, Zichy Aladár gróf, a király személye körüli miniszter, Vedel gróf és Husseln Hil pasa nagykövetek és Tosev Toschev bolgár követ. Pucher bolgár követ, továbbá a külügyminisztérium részéről Mérey Kajetan gróf és Floradó Manfréd gróf is. Este Vedel gróf adott vacsorát Hintze tiszteletére, melyen a magyar kormány képviselőjében Zichy Aladár gróf jelent meg.

Bécsből jelentik: A Magyar Tudósító jelenté: Wekerle Sándor miniszterelnök ma reggel több mint 1 órai késéssel érkezett Bécsbe. A vasútállomásról automobilon egyenesen a királyi tartózkodási helyére ment ahol őfelsége több mint egy óráig tartó kihallgatáson fogadta. A miniszterelnök aktuális politikai kérdésekről tett jelentést őfelségének. Délután 5 órakor visszaérkezett Bécsbe, ahol a Magyar Házban szállott meg. Ugyancsak a délután felkereste Burián gróf külügyminisztert, majd a Bécsben időző Hintze német külügyi államtitkárt. A miniszterelnök az eddigi tervek szerint az éjjeli vonattal utazik vissza Budapestre.

Deák Ferenc levele egy volt aradi orvoshoz.

Dr. Vágvölgyi Lajos, az aradiak tudós főrab-bija, aki szeretettel foglalkozik az aradi zsidóság multjára vonatkozó okmányok és emlékek gyűjtésével, legutóbb igen becses történeti okmányokat talált néhai dr. Langer Ignác aradi orvos hagyatékában.

A jeles orvos 1819-ben született Aradon. Mint tudós számos kiváló felfedezéssel gazdagította az orvosi tudományt. Majd Amerikába ment, hol nemcsak mint orvos, hanem mint politikus is szerepet játszott. Innen visszatérve, a német-francia háborúban szerzett érdemeket és többek között Bethmann-Holweg hadnagy orvosa is volt. Visszatérve Magyarországra, itt élénk öszeköttetést tartott fenn az akkori politikai előkelőségekkel. Ez időben, 1867. február 26-án intézte Deák Ferenc, a haza bölcse az alábbi levelet az aradi orvoshoz:

Pest, 1867. február 26-án.

Igen tisztelt Doktor ur!

Végtelenül sajnálom, hogy hiába fáradt hozzám, ámde időmről sajnos nem rendelkezem szabadon.

Ma reggel váratlanul egy pár ur jött hozzám, kikkel fontos ügyben kellett tanácskoznom. Nem volt módomban a tanácskozást elodázni és az urakat elutasítani.

Szíveskedjék engem holnap reggel látogatásával megtisztelni. Remélem, holnap reggel 9 órakor láthatom, de meg kell jegeznem, hogy a maihoz hasonló eset naponta előfordulhat.

Teljes tisztelettel hive:

Deák Ferenc.

Gyöngédség és előkelő finomság árad ki a nagy államférfiu irásának minden sorából. Hogy a haza bölcse és Langer dr. miről tanácskoztak ezen az összejöveten, azt is megállapította Vágvölgyi dr. az orvos hagyatékából, de erről csak később fog beszámolni a főrabbi. Dr. Langer később tábori főorvos lett s mint ilyen több ízben részesült a parancsnokság elismerésében. Dr. Langer mint agglégény halt meg Aradon.

Lenin utóda Trockij lesz.

(A bolsevik uralom — szilárd.)

Berlinből jelentik: A Lokalanzeiger jelent Moszkvából: Lenin állapota jobbra fordult, miután az egyik golyót, mely nyakában akadt meg, operáció útján sikerült eltávolítani. Az orvosok biznak gyors felépülésében.

Moszkvából jelentik: A Lenin elleni merénylettel kapcsolatosan a tiszták, valamint a szociálforradalmak között sok letartóztatás történt. A letartóztatottak között van Berkenheim, a volt városi дума elnökségének tagja is.

Berlinből jelentik: Itteni orosz körökben, a melyek közel állnak a moszkvai illetékes tényezőkhöz, az a felfogás uralkodik, hogy a Lenin elleni merényletnek még ha az Leninnek életébe kerülne is, nem lennének messzibbmenő következményei. A bolsevik uralom oly szilárdan meg van alapozva, hogy az nincs senkinek a személyéhez kötve, még Leninéhez sem. A külügyi népbiztosságot Litvinov, a korábbi londoni bolsevik követ fogja átvenni, akit a legközelebbi napokban már Moszkvába várnak. (Ebből a táviratból az olvasható ki, hogy Trockij lesz Lenin utóda. A szerk.)

Moszkvából jelentik: A pétervári Pravda szerint vasárnap este az Uriczky elleni merénylet ügyében indított vizsgálattal kapcsolatban Péterváron számos házkutatás történt. Többek között az angol nagykövet palotájában is. A kutatás közben lövedézés támadt. A vizsgálóbíró egy tagját golyó találta, két biztost pedig megsebesítettek. Egy angolt, akinek kilétét még eddig nem lehetett megállapítani, meglőtték. A követségi épületben letartóztatásokat foganatosítottak. Az épületet vörös gárdisták szállották meg és fegyvereket, löszereket, valamint fontos tartalmú diplomáciai irakat foglaltak le.

Vladivosztkából jelentik: A vladivosztkói Nikolski Imáni és Uginszki zemstvolok egész kormányhatalmukat a szibériai kormányra ruházták át. E határozat következtében a szibériai kormány a teljes hatalmat átvette és kiáltványt fordult a szibériai néphez.

Genéből jelentik: Párisi lapok írják, hogy ha Lenin halála tényleg igaz, úgy ez igen fontos, mert csupán Lenin személyisége tette lehetővé a bolsevikiek győzelmét. A párisi lapok Trockijjé tartják alkalmasnak arra, hogy Lenin utóda legyen.

Egy új vasutvonal.

— Temesvár—Arad—Nagyvárad—Debrecen. —

A Nagyalföld, Középeurópa e nagyjelentőségű földdarabja vasuti közlekedésének egy általánosan ismert szegényfoltja a Délvidék és az északi részek (Nyírség, Hajduság) vasuti összeköttetésekének tökéletlensége, mely a még mindig egyeduralgoló, Budapest felé irányuló, centrális forgalmi politika következménye.

Vessünk egy pillantást a térképre: Aradról, — mely város a fenti relációban nemcsak Délmagyarország, hanem Erdély egy része forgalmának is legfontosabb átmenő állomása, — egy tonna rakomány Debrecenig az amugy, is agyonterhelt fővonalakon Szajol—Püspökladányon át 254 kilométer hosszú úton szállítatik. Ez a közlekedés a két város közt levő 150 kilométer légtávolsághoz viszonyítva, kerek 100 kilométer, azaz több mint 50%-os kerülőt jelent.

A vontató erő forrásával, a szénrel a békében is mindjobban reánk kényszerülő takarékosság s forgalmi eszközeink elégtelensége mellett, ki merésze a jövőben továbbra is magára venni azt az óriási felelősséget, hogy a szállítványok ilyen 100 kilométeres sétákat tegyenek meg évek hosszú során keresztül, a szállítás késedelmes lassúságának közgazdasági, valamint a világháborúban, ebben a relációban, erősen tapasztalt stratégiai hátrányairól nem is beszélve.

A mozdonyok kürtőjén elszálló füst és gőz, a sok fölösleges tonna-kilométer teljesítmény, a 100 kilométeres kerülőn mindmeg-

annyi elveszett munka, elpazarolt energia. Olyan tiszta veszteséget jelent ez nemzetgazdasági szempontból, melyet csupán az anyag-nak az elemi csapások okozta, teljes megsemmisülésével hasonlíthatunk össze.

A háborús évek tapasztalatai alapján a bajok orvoslására nem időszerűtlen már most foglalkozni a Temesvárt, Arad—Nagyváradon át Debrecenre direkt összekötő transversális fővonal eszméjével, sőt ez irányban az aránylag kevés fáradságot és költséget igénylő előmunkálatokat is minél előbb meg kellene kezdeni, hogy a vasut a jobb idők beálltával hamarosan megépíthető legyen.

A vasut nagy általánosságban Arad állomástól kiindulva, az Acsev. részben elsőrangúvá fejlesztendő vonalán Kiszénbőg volna vezetendő; innen mintegy 35 kilométer hosszú szakaszon a szeged—nagyvárad vonalra való beágazásig új vonal volna építendő Nagyszalontáig. A nagyvárad—debreceni összeköttetés végül a már meglévő h. é. vasut elsőrangúvá való átépítésével lenne különösebb nehézségek nélkül elérhető.

Amint látjuk tehát, a körülbelül 180 kilométer arad—nagyvárad—debreceni vonalon úgy a kisajátítási, mint az építési költségek minimálisak lennének, inkább csak a meglévő vonalak továbbfejlesztéséről lenne szó.

A vasut, déli legtermészetesebb végpontján, Temesvárt kiválóan illeszkednék bele, a Délvidék, tágabb értelemben a Duna és a Balkán, északi végpontján. Debrecenben pedig az észak-keleti rész forgalmába, ez utóbbi talán idővel Nyiregyháza és Sátoraljauhely direkt vasuti összeköttetésével a Felvidék centruma, Kassáig volna kitolható.

Az Alföld keleti részét végigszelő vasut a budapesti fővonalal való keresztezés révén emiatt érdeke lenne különösen Aradnak, mely város hatalmas konkurensével, Nagyváraddal szemben az Erdéllyel való forgalomnak legfőbb gócpontja kell hogy legyen a jövőben, mivel a marosvölgyi egyedüli természetes utvonal, melyen a második sinpár kiépítése a háborús nehéz viszonyok mellett is parancsoló kényszerűségnek bizonyult, örökre háttérbe szorítja a forgalomra nézve kedve-

Lenin ellenségei és barátai.

(Fehér és vörös terror.)

*

Az orosz forradalom és ellenforradalom egyre borzalmasabb alakot ölt. Az Izvesztija azt írja, hogy szerencsére Helfferich elutazott és így nem lesz tanuja, amikor a Lenin-kormány leszámol az ellenforradalommal. A leszámolás küszöbön áll és a német diplomatának idegeit alaposan megráznák az entente zsoldjában álló bandák kivégzése. Szörnyűséges hírek érkeznek Moszkvából és más orosz városokból, amelyekben a terror dühöng a maga minden borzalmas fajtájával.

Moszkvában vérrel nyomták el az ellenforradalmat, amely augusztus 2-án ütötte fel a fejét. Alexejev, az orosz hadsereg egykori parancsnoka dolgozta ki a terveket a „fehér gárda” részére. Az összeesküvők tízezres csoportokban szervezkedtek, pénzüik bőven volt. A fehér gárdának legelső sorban a „rendkívüli vizsgálóbizottság” palotáját és a moszkvai arzenált kellett volna megszállnia és innen irányult volna a tűz a Krenil ellen. Alexejev stratégiai tervet dolgozott ki, amelyben meg volt jelölve minden ház, amelyben gépfegyvert akart felszereltetni. A Lenin-

kormány a polgárság ellen tervez bosszút, mert átengedte a padlását a gépfegyverek részére, és különösen a papságra haragszik, mert harangjelzéssel lett volna hajlandó a tüzelés megkezdését tudtul adni. Az összeesküvést megelőzte a kormány azzal, hogy kezében volt a vezetők névsora. Asztajev ezredet akkor tartóztatták le, amikor a Krenillel szemközt léány nevelő intézet padlásán egy ágyut szereltetett fel. A vezetőket le tartóztatták és azonnal agyonlőtték.

Az ellenforradalom fészke Szwarc, ahol Alexejev, tábornok lakik és ahol a szociálforradalmárok komitája ülészik. Ezek célja: 1. A szovjet-kormány megbuktatása, 2. Az általa kötött szerződések, köztük a breszti szerződés, megsemmisítése. 3. Az ententével kötött szerződés megújítása. 4. Ideiglenes kormány kinevezése és Oroszországnak szövetséges államná leendő kiállítás. Az új kormányban bolsevik nem kaphat helyet. A komiténak van urali munkásokból toborzott önkéntes hadserege. Összeköttetésben áll az ententenak észak Oroszországban és Szibériában lévő misszióival, sőt még „külügyi hivatala” is van. Az entente különösen a szociálforradalmárok kegyeit keresi, mert azt hiszik, hogy az alkotmányozó országgyűlésben az övék lesz a többség.

Azonban ennek a pártnak egy árnyalata, a

balszárnya, a napokban külön párttá alakult és közeledést keres a Lenin-kormányhoz. Az a céljuk, hogy a faluba, a gazdag parasztság ellen is bevigyék az osztály harcot.

Szeptember elsejétől kezdődőleg Moszkvában élelmiszerjegyrendszert léptettek életbe. Négy kategóriába osztották a lakosságot és ennek megfelelően kapja mindenki, ki jegyét és élelmét. Az elsőosztályban például egy jegyre fél font kenyéret adnak, a másodikban háromnyolcad fontot, a harmadikban két nyolcadot, a negyedikben egy nyolcad fontot. A negyedik kategória azonban csak a készletek nagysága szerint kap azután, ha az első három osztály már kapott. Az első osztályhoz tartoznak azok a munkások, akik nehéz vagy egészségtelen munkát végeznek, szoptató anyák és terhes nők. A második osztályba kerültek az egészséges atmoszférában dolgozó nehéz munkások és a mezőgazdák, orvosok és járványkórházak ápolószemélyzete, a milícia és tüzoltóság. A harmadik osztályba a könnyű munkások, irodai alkalmazottak, szellemi munkások, kereszmárosok, iparosok, borbélyok, szabók, cipészek, a gyermekek diákok stb. A negyedikbe tartoznak a tőkésből élők, házbérből és mások munkájából élők, háziurak, kereskedők, papok, szállítók, mérnökök, ügyvédek és meghatározott foglalkozás nélküli gazdagok.

ötlenebbi, több vízvázalstón átvonuló, nehéz, hegyi jellegű kolozsvári vasutvonalat.

Ezen transverzális fővasut várható forgalmának számbavételével, a nagy iparu és kereskedelmi vég- és közbelső keresztező állomások között bekövetkezendő nagy forgalom kivül tekintetbe kell venni végül, hogy a vonal mindenütt gazdag, virágzó községeket érintene, melyeknek fejlett mezőgazdasága a jöltermő földeken a vasut rentabilitását kiválóan emelné.

VÁROS ÉS MEGYE.

Arad gyárvárosa.

(A gyáralapítási bizottság ülése.)

A gyáralapítási bizottság Varjassy Lajos polgármester elnöklésével ma délután négy órakor tartotta ülését, amelyen a városhoz beérkezett gyáralapítási kérvényeket vették tárgyalás alá. A kérvények ismertetése előtt Hoffmann Adolf vaggongyári igazgató szólalt fel, aki azt javasolta, hogy a város ne bérbe adja a telket a gyáraknak, hanem örökáron.

Jegessy Károly dr. főügyész nem helyesli az örökáron való eladást, ellenben javasolja, hogy a város 90 éves bérleti szerződéseket kössön.

Varjassy polgármester azt javasolja, hogy ne alkossanak precedenst, hanem külön tárgyaljanak minden telekkérővel ügyet, mi vel azok nagyon különböző természetűek.

Stengl Alajos iparfelügyelő kijelenti, hogy más direktívákat kellene állítani. És pedig fontos volna megállapítani, hogy milyen gyártelepek létesítése bir Aradra nagy fontossággal. — Szerinte textil, bőripari, vegyészeti és élelmiszer gyárak felállítása bir nagyobb jelentőséggel.

Varjassy Lajos dr.: Ezt a kérdést a műszaki bizottság már magáévá is tette. A műszaki bizottság fogja majd javasolni Arad fejlődésére és gyáriparára fontos tizek céljaira adandó telket. Mindenesetre fontos volna egy gyári rész felállítása, ahol egy helyre volnának tömörítve a gyártelepek és ezért nagyon előnyös volna, ha a mérnöki hivatal egy térképet készítené a gyárvárosról.

Ezután a bizottság a Polgári Takarékpénztár újabb beadott kérvényét vette tárgyalás alá. A Polgári Takarékpénztár arra kérte a várost, hogy Fenyves Károly építész Marosmenti telepét homoktelep létesítésére engedje át, ne kössön vele hosszabb lejáratu szerződést.

Nachtnébel főmérnök javaslatára a műszaki bizottság 1940. évben lejáratu szerződés megkötését javasolja a törvényhatósági bizottságnak. Több kisebb ügy* letárgyalása után az ülés véget ért.

Aljegyző választás a városnál. Arad sz. kir. város törvényhatósági bizottsága által 1918 évi szeptember hó 11-én tartandó rendes havj közgyűlésében tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak sorrendje: 6. A megüresedett második aljegyzői állásnak választás utján való betöltése. 7. A tisztj ügyészség heterjeszti a szennyvíz szűrőtelep állami kezelésére vonatkozó szerződést jóváhagyás végett. 8. A tanács előterjesztése Fischer Erzsébet alapítványi kórháza részére átengedendő telek tárgyában. 9. A tanács előterjesztése a gálj lovas rendőrök lótaritási átalánva felemelése tárgyában. 10. Az aradi közéletmezési és közellátási vállalat jóváhagyás végett heterjeszti a közéletmezési miniszterhez intézett feliratát a vállalat szervezetéről. 11. A tanács előterjesztése a városi földek bérbeadására tartott árverési eredményének jóváhagyása tárgyában.

Ullmann Adolf a tőkeemeléssel ellen.

(Drága pénzek okatlan felhalmozása.)

A kormány, mint azt megirtuk, a kivételes intézkedésekről alkotott törvény alapján rendeletet fog kibocsájtani, amelynek értelmében — a rendelet életbeléptetése napjától további intézkedésig — „a részvénytársaságok alapítókijüket csakis a minisztérium előzetes, indokolt esetben kivételesen megadott engedélyével emelhetik“. A rendelet kiadásának szükségességét a kormány azzal indokolja, hogy a részvénytársaságok nagyarányu tőkeemelését az állam nem nézheti tétlenül, mert az elhelyezést kereső tőkét hadikölcsönökben elsősorban a maga céljaira kénytelen igénybe venni, másrészt pedig, mert az alapítókijektől az adózási rendszerünk alapját alkotó rentabilitási elv további sérelmét látja.

A rendeletről báró Ullmann Adolf főrendiházi tag, a Magyar Általános Hitelbank vezérigazgatója a következőket mondotta:

— Szerintem a kormány rendelete részvénytársasági életünkre — amely a háboru alatt sok tekintetben egészségtelen irányt velt — igen üdvös hatással lesz. Minden tekintetben osztozok azokat a szempontokat, amelyeket a kormányrendelet kommentárja kifejt s nem hiszem, hogy ezekben a szempontokban részvénytársaságellenes vagy különösen tőzsdellenes tendenciát lehetne felfedezni.

A háboru ötödik évében a kormány minden eszközzel kénytelen a tőkés közönséget arra a belátásra vezetni, hogy önmagával és az országgal szemben egy kötelessége van: hadikölcsönt jegyezni. Bár az eddigi eredmények is igen fényesek voltak, mégis aggodalommal kellett nézni, hogy egy igen nagyarányu részvényinfláció mint vonja el a rendelkezésre álló tőkét egy jelentékeny részét a hadikölcsöntől. Ha azok az új tőkeemelések, amelyek most elő voltak készítve, keresztülvitelre kerülnek, újabb másfél milliárd kurzusértékű papír került volna forgalomba. Hogy ez a papírmennyiség csak a hadikölcsön rovására mehet, az természetes.

A bankok tőkeemeléseit egyébként is az utolsó időben gyakran már nem tényleges tőkés szükséglet, hanem egy hiúsági szempontoktól vezérelt egészségtelen versengés szülte, amelynek végét és határait senkise látta. A kormányrendelet — szerintem igen helyesen — tehát egyfelől a fokozott hadikölcsönjegyzésre akarja szorítani a közönséget, másfelől pedig véget vet annak az egészségtelen versenynek, amely fölösleges módon újabb és újabb drága tőkét halmozott fel — a régi részvényesek rovására. Mert tisztában kell lenni azzal, hogy az alapítókijek szükségyszerűen rontották a régi részvényesek osztalékkilátásait. A pénzt a bank ma négy és fél százalékkal tudja értékesíteni. Ezzel szemben kénytelen — ha tart valamit magára — legalább öt százalékot fizetni osztalékul s mintán adórendszerünk a rentabilitás elvén épül fel, legalább három százalékot adóra számítani. Ez nyolc százalék. Azért a pénzért tehát, amelyért a bank négy százalékot kap, nyolc százalékot kénytelen fizetni. Ha az ilyen drága tőkének okatlan felhalmozása most megszűnik, szerintem ez lényegesebb javítani fogja az osztalékfizetés lehetőségét.

A kormány tudtommal nem fog elzárkózni a tőkeemelések engedélyezésétől, valahányszor tényleges tőkés szükséglet mutatkozik, de ez azt hiszem, egyelőre csak iparvállalatoknál, bányák-nál fordul majd elő, bankok tőkeemelései egy ideig alighanem szünetelnek.

— Nem hiszem, hogy a rendelet a tőzsdére lényeges befolyást gyakorolna. Egyes papírok talán, amelyeknek emelkedését az a remény idézte elő, hogy a tőkeemeléssel révén a közönség olcsó elővételi joghoz jut, talán visszamennek majd, de nagyjában ez a momentum a kurzusalakulásra alig lehet befolyással. Németországban a háboru alatt tőkeemelések csak fuziók s összeolvadások révén voltak, az értékek mégis emelkedtek. Kívánatos volna, hogy a közönség — mint Németországban is — tőzsdéi papírok vásárlásánál nem az ilyen esmer spekulációs momentumokat nézné, hanem egyedül a rentabilitással törődne s ne törné magát magas kurzusokon oly papírok után, amelyek egyikét százalék kamatjő-

vedelmet biztosítanak. Azt lejjebb tudásom szerint mondhatom azonban, hogy a kormányrendeletben animozitás a tőzsdével szemben nincsen.

Éntesülésünk szerint a rendelet értelmében a tőkeemeléssel iránti kérvényeket a pénzügyminiszterhez kell majd intézni, de a kérvény sorsa fölött minden esetben a minisztertanács fog dönteni. A pénzügyi és kereskedelmi miniszterek referátuma alapján.

Pesti detektívek razzia-uton.

(Kutatás szegedi üzletekben.)

Az Országos Közéletmezési Hivatal megkeresésére a budapesti rendőrség több detektívet küldött le Szegedre, hogy ott a szegedi rendőrség támogatásával razzliát tartsanak rövidáru nagykereskedésekben. Detektívek sorra járták a kereskedéseket és ahol crejtett készletet találtak, lefoglalták. Egész stráfkocsira való áru került ki az üzletek mélyéből, leginkább vászonnemű, azonban nagymennyiségben akadtak élelmicikkek is. Az árukat elkobozták és beszállították a városházára, ahonnan vasuti kocsikba rakva, ma érkeztek meg Budapestre az Országos Közéletmezési Hivatalhoz.

A szegedi kereskedők nagy felháborodással fogadták a budapesti detektívek működését.

A detektívek leginkább oly áruk után kutattak, amelyekre nézve bejelentési kötelezettség áll fenn, a kereskedők azonban a bejelentést elmulasztották. Elsőnek Körösi Béla Feketesas-utca 15. szám alatti nagykereskedő üzletében jártak a detektívek. Itt csaknem egész kocsira való árut szedtek össze. Negyven kilogramm cukor, két métermázsa liszt és nagymennyiségű toilleszappant találtak. Ezenkívül még nagyobb mennyiségű vászon- és pamutárut foglaltak le, amelyek tiltott áruk voltak. Kohn Manó Csekonics-utcai üzletében mintegy százhusz kiló lisztet, tizenöt kiló kristálycukrot, nagymennyiségű szappant és más pamutárut foglaltak le. Az itt összeszedett áru szintén egy egész kocsirakományt tett ki. Nagyobb mennyiségű pamutárut koboztak el a Szász Vilmos cégtől is. Ugyancsak razzliát tartottak a detektívek a Kohn M. és Társa nagykereskedő cégnél, ahol négy métermázsa csokoládét, nyolcvan kilogramm borsot, hetvenöt kiló szappant és másfél métermázsa lisztet foglaltak le. Itt megállapították, hogy a csokoládét és a borsot egyik helybeli kereskedő elzalogosította a Szegedi Általános Hitelbanknál, amelynek a Kohn M. és Társa cég sziveségből rendelkezésére bocsátotta üzletét. A szappan és liszt viszont több család közszükségletének fedezésére szolgált, úgy, hogy a lefoglalt árucikkeket esetleg a cég vissza fogja kapni.

Candid Károly Tisza Lajos-köruti üzletéből hatvanöt pakli gyertyát és igen sok cernamennőt vittek el a detektívek. Az üzletekben történt kutatásokkal egyidőben razzliát tartottak a kereskedők lakásán is.

MŰVÉSZET.

* Az aradi zenekonzervatóriumban a beiratások szeptember elsején kezdődnek.

*László Sándor zongoraművész, ki az aradi közönségnek a tavalyi „Berliner Blüthner Orchester“ hangversenyén mutatkozott be óriási sikerrel, szeptember 17-én tartja a kultúrpalota nagytermében németországi körutja előtt egyetlen zongorahangversenyét. Jegyek Scherhagnál 10—2 kor. árban válthatók.

* Liska Thilde konzervatóriumi énektanárnő magán órákat is elfogad.

Károly király Bosznia visszacsatolásáért.

(Ellentétek a magyar és az osztrák kormányok közt.)

Bécsből jelentik: Beavatott politikai helyen a Bécsben és Budapesten legutóbb folytatott tanácskozásokról a következő felvilágosítást adták: A tanácskozások előterében Bosznia-Hercegovina hovatartozásának kérdése áll. *Csupán Bosznia-Hercegovináról van szó, Dalmáciáról egyelőre nincsen.*

A tárgyalásokat a magyar kormány indította meg, még pedig Magyarországnak Bosznia-Hercegovinához való jogait biztosító törvényeink alapján. Osztrák részről természetesen sok nehézséget támasztottak. Többek között: rekompenciákat követelnek: gazdasági és pénzügyi természetű rekompenciákat. A tárgyalások annyira elmérgesedtek, hogy *Ófelsége most már maga vette kezébe az ellentétek elsimításának ügyét.* Ezt a célt szolgálta Sarkotics István Bosznia-Hercegovina tartományi főnökének utóbbi napokban történt harmadik kihallgatása is.

Ugyanez a kérdés került szóba *Unkelhauser* Károly horvát miniszter kihallgatása alkalmával.

Az uralkodó a legmelegebb pártfogásába vette a magyar kormánynak Bosznia-Hercegovina visszacsatolása dolgában kezdeményezett lépését.

és ezért jelent meg kihallgatáson Ófelsége előtt *Töry Gusztáv* igazságügyminiszter is, azért, hogy tőle a kérdés közjogi részére vonatkozólag a felség felvilágosításokat nyerjen. Az egész kérdés egyelőre kezdetleges stádiumban van. A magyar kormány felállította ez irányú követelését, az osztrák kormány szembehelyezte a maga negációját, de azzal, hogy megfelelő ellenszolgáltatás kiállításba helyezése esetén mégis hajlandó a kérdéssről tárgyalni. Megoldási tervet egyelőre nincsen.

Kompromittált tisztviselők.

(Aradi detektívok nyomozása Pécskán.)

Bármilyen szigorral és alaposággal járjanak is el a rekviráló közegek s bármilyen kemény büntetésekkel is sújtják a hatóságok az élelmiszer csempészetet, a lelketlen bűnökre mindig akadnak meggazdagodni vágyó, lelkiismeretlen emberek.

Az aradi detektívok a magyarpécskai csendőrség feljelentésére, több nap óta folytatott nyomozás után, nagyarányú élelmiszer csempészetet s halmozást fedeztek fel Magyar-pécskán. Egy hatalmas hombárban rengeteg élelmiszert találtak s megállapítást nyert, hogy az áruk későbbi uszoráskodás céljára vonattak el a közfogyasztás elől.

A raktárban 63 métermázsza búzát, 2 métermázsza lisztet, több ezer korona áru szalámút és cukrot fedeztek fel; természetesen azonnal lefoglalták s az aradi közfogyasztás céljaira fogják felhasználni.

A nagy áruhalmozás számai — amelyekről a még folyamatban levő nyomozás sikere érdekében részleteket nem írhatunk — átnyulnak Németperegére és Szemlakra is. E termékeny vidék gazdag lakosságának úgy látszik sikerült kijátszania a rekviráló közegek éberségét s igen jelentékeny mennyiséget dughattak el a környéken, a téli élelmiszer-uzsora céljaira. Az eljárás az illetékes fórum előtt megindult.

Más forrásból a következő részleteket tudtuk meg a titokzatos ügyről:

A vizsgálat az alispáni hivatal feljelentése alapján indult meg. A vármegye vezetőségéhez ugyanis már napokkal ezelőtt több feljelentés érkezett Pécskáról és a környékről, hogy a pécskai állomás környékén nagyobb arányú gabonacsempészés folyik. A feljelentők neveikkel és konkrét adatokkal is szolgáltak és felsorolták azoknak a pécskai s környékbéli gazdának nevét, akik nagy mennyiségben szállítják a pécskai vasuti állomásra gabonatermésüket. *Schill József* alispán ezeket a leveleket elvitte *Berecz Ferenc* rendőrkapitánynak, akit megkért arra, hogy szigorú vizsgálatot indítson az ügyben. A rendőrkapitány ezek után küldte ki a detektíveket Pécskára, akiknek nyomozása teljes eredménnyel járt.

Megtudták mindazoknak neveit, akik ebben

az ügyben szerepelnek. Ezek között van egy általánosan ismert, magas állású tisztviselő is. Rajta kívül hivatalából több társa kompromittálva van.

TÖRVÉNYSZEK.

Elájult a tárgyaláson.

(A lakbérleti bizottság ülése.)

A lakbérleti bizottság ma *Éles Simon* járásbíró elnöklete alatt ülést tartott, melyen több érdekes ügyet tárgyalt.

Liebermann Leó aradi terménykereskedő 1916. évben kiadta a *Varjassy Lajos*-utca 23. számú házat *Fischer Samu* volt aradi pékmesternek. *Fischer* azonban nem költözött be a házba, hanem annak két lakását albérlébe kiadta és csak az istállót tartotta meg magának és az udvaron disznókat nevelt és aprójószágokat tartott. Ez év elején *Liebermann* a házban levő kert használatát visszavette *Fischer*től és néhány hét előtt tudtára adta *Fischer*nek, hogy felmondja a bérletét. *Fischer* a felmondást nem fogadta el és így került az ügy a bizottság elé. *Liebermann* a felmondást azzal indokolta, hogy *Fischer* szárnyasait kárt tettek a veteményes kertjében, ezenkívül az egyik albérlő sértő magatartást tanúsított a háziurral szemben.

Fischer Samu a mai tárgyaláson azzal védekezett, hogy az ő szerződéses bérlete az egész házra vonatkozott és tanukkal igazolta, hogy minden intézkedést megtett, hogy a házban tartott aprójószágai a veteményes kertben kárt ne tegyenek. Ennek alapján azután a bizottság *Liebermann*t elutasította keresetével. A határozat kihirdetése közben izgalmas jelenet játszódott le a bizottság előtt, *Fischer Samu* ugyanis, mikor *Éles* bíró kihirdette a bizottság döntését, *hirtelen rosszul lett és mielőtt segítségére siethettek volna, eszméletlenül terült el a földön.* A szivbajos öreg embert a tárgyalás annyira felizgatta, hogy szivgörcsöt kapott és csak percek múltán tért magához.

— A marosborsai férjgyilkosság. Az aradi törvényszék esküdtbírósa ma reggel 9 órakor folytatta a tanúkihallgatásokat a méregkeverő marosborsai asszonyok ügyében. A tanúk egyöntetűen *Stepan Tódorné* bűnössége mellett vallottak. Az esküdtbírósa ezután megállapította a tény és jogkérdéseket, amelynek fel-

olvasása után a tárgyalást holnapra halasztották.

— A Hámory-ügy ítéletének kézbesítése. Jelentettük, hogy *Cavaggia* rendőrtanácsos több oldalra terjedő ítéletét hitelekkel ezelőtt elküldötte az aradi főszolgabírósnak *Hámori László* országgyűlési képviselőnek való kézbesítése céljából. Mint értesülünk, a kézbesítés kissé nehézkesen ment, mert a képviselő idejének legnagyobb részét tanyáján töltötte, ahol nehéz volt megközelíteni. Ugy tudjuk, hogy az ítéletet végre sikerült kézbesíteni s a vétív is visszaérkezett a főszolgabírósnak. *Hámori*-nak 8 napi ideje van, hogy felebbezését benyújtsa az alispáni hivatalba.

Az osztrák gyermekek az anyjukért.

(Hazaviszik az Aradon kapott élelmiszert.)

Apró, eleven szemű osztrák gyermekek futkároznak még a magyar faluk akácai alatt. A jóízű és dus falusi koszt rózsásra hizlalta az arcoskájukat s ma már a kis fiúk vetélkedve birkóznak a tüzsi kis magyarokkal az utca porában. Nyoma sincs már rajtuk a bécsi penészeknek, az osztrák sárga színnek s a kis lányok leeresztett hajában vígan virul a magyar pántlika. De elmult mohó evési kedvük is, amellyel megérkezésük után nekiálltak a drága jó fenyérenyének, a ropogósra sült csirkének s a kertek gyümölcsének. Jól laknak a kis osztrákok, vagy amint a sváb falukban mondják: „ki ették magukat!” Ennek természetes következménye az lett, hogy most, az elutazás közelségében, nemcsak magukra gondoltak már, hanem eszükbe jut a szűk élelemtől sápadt „Mutterchen” és a megnyult arcu „Vater.” A terített asztalok mellett gyakran megtörténik, hogy a kis „bub” vagy a „médí” a legjobb falatokat félrerakja a tányérján s a világot nem nyúl azokhoz. Ha jóságosan kérdik: — Miért nem eszel kicsikém? — csökönnyösen felelik:

— Haza akarom vinni az anyukának, meg az anyukának! Haza akarok vinni mindent. Amit az udvaron látnak s amivel szíves barátságot kötöttek: a haragos gunárt, a pöttvös jércét, a büszke járásu kakast, sőt a rakott águ szilvafát is, mindent-mindent el akarok vinni. Inkább kevesebbet esznek, csakhogy az otthonvalóknak is jusson. A gyerekeknek ez a naiv és kedves manővere azonban arra vezetett, hogy a magyar arc ismét megsápad s a felszedett kilók eltűnnek, mikorra a Lajtát átlélik. Ezt pedig már a magyar jószívűség és büszkeség sem engedné.

Az aradmegyei gyerektartó magyarok között emiatt kedves és a magyar lélekre jellegzetes mozzanatok keletkeztek. Kisjénőn és Erdőhegyen kiadták a jelszót: — Nyugtassuk meg a gyerekeket!

S ettől fogva minden házban megindult a kapacitálás:

— Egyél csak fiacskám, küldünk haza veled mindent anyúcskádnak is.

A kis osztrákokon fogott is a biztatás. Ettől fogva vakon bíztak a kimondott szövegben s már előre is tervezgetik, milyen öröm lesz az majd odahaza, ha beállítanak a sok földi jóval.

— De szabad-e megcsalni a gyerekeket? Ez lett most a kérdés. Kisjénőről, Erdőhegyről áttért a mozgalom Aradmegye többi helységére is. A nagy magyarok összedugták a fejeiket, beszélgettek, tanácskoztak s a következő tervet eszelték ki:

— Mindazt, az élelmiszert, amelyet a gyermekek ellátása fejében a családok a közlelmezési hivataltól kaptak, összegyűjtjük s a bucsuzás kor átadjuk nekik ajándéknak.

A tervet általánosan és köztetszés mellett határozattá emelték. A kis osztrákok boldog örömet most már nem ronthatja el senki más, csak *Windischgrätz* bácsi, a közlelmezési miniszter, ha nem engedné kivinni a sok drága elemőzsiát Ausztriába.

HIREK

Osztrák gyermekek a kulturpalotába.

(Előadás a szabadságharcról.)

Ma délelőtt 10 órakor az Aradon tartózkodó 500 osztrák cseregyermek tett látogatást a kulturpalotában felügyelőik vezetése mellett. A gyerekek nagy érdeklődéssel nézték végig a termeket, melyek ami régi emlékeinket, múltunkat, nemzettörténetünket ismertette meg velük. A kis osztrákok nagy figyelemmel hallgatták vezetőik magyarázatát a sok hősvéd sípkáról, fegyverekről, melyeket a nehéz harcok vihara tépázott meg. Meséltek nekik szabadságharcról, a magyar nép vitézségéről, kitartásáról és szenvedéseiről. A gyerekek csodálkozással hallgatták a mesét, mert hisz ez nekik csak mesének tűnt föl. Talán hallották is már ezeket a dolgokat, mert a szereplők nem voltak előttük ismeretlenek, de az a mese másképpen hangzott. Hisz mi tudjuk is talán annak az elferdített mesének a tartalmát.

A muzeum megtekintése után Kara Győző főreáliskolai tanár mondotta el német nyelven a gyermekeknek a szabadságharc történetét. Beszélt nekik a 13 aradi vértanúról, Kossuthról, a haza megmentőjéről, akit ők mint rebelist ismertek meg otthon. A gyermekek őszinte csodálkozással hallgatták Kara tanár szavait, akinek beszéde után egy teljesen átváltozott, újjászületett lelkülettel elhagyták a kulturpalotát.

— A császárné állapota rosszabbodott. Berlinből jelentik, hogy a német császárné állapota a hűvös, szeles időjárás folytán ismét rosszabbodott. A császárné újra az ágyat őrzi és ezért leányának látogatását is elhalasztották.

— A közéleti kormánybiztos Aradon. Malatinszky Lajos közéleti kormánybiztos a tegnapi nap folyamán Aradra érkezett. Hivatalos látogatást tett a városi közéleti és közellátási hivatalnál. Kérdést intézett Lócs Rezső helyettes polgármesterhez, hogy milyen akadályokkal küzd a vállalat. A polgármester szóval is a kormánybiztos elé terjesztette Arad város sérelmes helyzetét abban a tekintetben, hogy harminchat vagon gabona helyett csak harmincat utalt ki a Háditermény, amely nem elegendő a város szükségletének fedezésére. A kormánybiztos személyesen meggyőződött a panasz jogosultságáról és ígéretet tett a helyettes polgármesternek, hogy illetékes helyen interveniálni fog, hogy a város még hat vagon gabonához jusson.

— Ugocsavármegye főispánja. Nagyszőlősről jelentik: Wekerle Sándor dr. miniszterelnök Szentpály Miklós alispánt ideiglenesen megbízta Ugocsa vármegye főispáni teendőinek elvégzésével.

— A török miniszterelnök utazása. Konstantinápolyból jelentik: Lapjelentések szerint Talaat basa török nagyvezér ma szeptember 3-án Bécsbe utazott, a honnan néhány napra Berlinbe megy. Vele utazik Rosat Hikmet bey alállamtitkár. — Berlinből jelentik: Talaat basa török nagyvezér ma utazik Konstantinápolyból Berlinbe. Kíséretében van gróf Bernstorff konstantinápolyi német nagykövet.

— Hírek új pártalakításról. Budapestről telefonálják: Napok óta híresztelik, hogy egyik kormányviselt főzsgyökerező-es mágnás új pártot alakít. Ennek a pártnak programja veszedelmesen közeledik a függélenségi Károlyi-párt programjához és Károlyi külpolitikájához.

— Ford szenátor jelöltsége. Ritterdamból jelentik: Uchigan állam demokrata pártja a jövő szenátusi választásokra nagy többséggel Henry Fordot, az ismert békebarátot jelölte.

— Dr. Márki Sándor a Lipót-rend lovagja. A király, mint a hivatalos lap mai száma közli, dr. Márki Sándor kolozsvári egyetemi tanárnak a felső oktatás terén szerzett érdemei elismeréséül a Lipót-rend lovagkeresztjét adományozta.

— Határrendőrség lesz Pécsen. Pécsről jelentik: Az utóbbi időben nagyobb méreteket öltött a csempészes Baranyából a Dráva túlra Horvát-Szlavonországba. A Dráva mentén felállított csendőr- és határrendőrségi őrszemek emberfeletti munkát végeznek, még sem tudnak teljes sikerrel küzdeni a csempészes ellen. Az intenzívebb ellenőrzés véghezvitelére határrendőrséget állítanak fel Pécsen. Az erre vonatkozó előterjesztés már a belügyminisztériumban van és azt előreláthatóan rövidesen elintézik. A határrendőrség feladata az lesz, hogy a Pécsről induló és Pécsen áthaladó vonatokat rendszeresen átvizsgálja.

(Cipőjegyesek vándorlása.)

Boldog halandó, ha markodban keményen szorongatod az aradi cipőhivatal által szentesített cipőjegyet, ne hidd, hogy most már szabad az ut a földi paradicsom felé, ne hidd, hogy cipőjegyed van, ergő cipőd is lesz, semmit se higj el. Mert hiába van jegyed, ha cipő nincs, ugyebár ezt megengeded nekem? Sajnos, a rossz rendszer szerint nálunk az a szokás, ha valaki minduntalan odamászik a cipőhivatal nyakára és molesztálja őket, hát egyszerűen a kezébe nyomnak neki egy cipőjegyet, hogy most már hagyja őket békén. Az illető aztán nagy hálálkodások és köszönetnyilvánítások között tényleg nem molesztálja többet őket, hanem fogja magát és a cipőüzleteket járja sorra. Itt szakad aztán nyakába igazi meglepetés. Minden cipőkereskedésből azzal utasítják el, hogy cipő ezidőszerint nincs, kilátás pedig, hogy valamikor lesz, szintén nincs. Szerencsétlen halandó te, végigházaod elkéséredéssel és szitkozódással az összes cipőüzleteket, természetesen fúradságod hiábavaló és ha egyebet nem is, de a cipőhivatalt okvetlen szidod, minek ad tulajdonképpen a cipőjegyet, ha tudja, hogy nincsen cipő? Mert hogy tudja, az biztos. Annál csunyább lenne ránézve, ha nem tudná. Kedves szenvedő polgártársam, teljesen igazad van. A cipőhivatalnak csak arra a cipőre szabadna jegyet kiadni, amelyről okvetlenül tudja, hogy megvan. Nemlétező árura minek jegy? A semmit jegy, nélkül is — meg lehet szerezni.

— Elsimult a bán válság. Zágrábról jelentik: Illetékes helyről azt a kijelentést tették, hogy a bánválság teljesen elsimult. Mihailovitz Antal horvát bán továbbra is megmaradt állásában. A távozáshoz és az utód személyéhez fűzött kombinációk tehát elesnek.

— Halálküzdelem apa és leánya között. Pécsről jelentik: Schanker József bányász rossz viszonyban élt a családjával. A múlt hét egyik napján hazament, hogy a feleségével találkozzék. A konyhában a leányát, Rész Antalnét találta, aki szemrehányásokkal illette. Schanker indulatosan rátámadt a leányára, majd dorongot ragadt s Részné felé sujított. Az ütés célt tévesztett, mire a vadállati ember torokon ragadta leányát és fojtogatni kezdte. Részné nagynehezen kiszabadította magát s a szobába menekült, az apja utána rohant és kést emelt rá. A segélykiáltásokra nem jött senki sem, mire az asszony végső elszántságában a szekrényhez ugrott, kivette az ura töltött revolvérét s kétszer az apjára lőtt. Mind a két golyó talált. Schankert beszállították a kórházba. A vizsgálat megállapította, hogy Schanker rossz természetű, bestiális ember volt s egy alkalommal beteg felesége alatt meggyújtotta a szalmazsákokot.

— Vologdát felgyújtották a vörös gárdisták. Stockholmból jelentik: Vologdát a visszavonuló vörös gárdisták a város kiürítése előtt felgyújtották és a felkelő parasztok kezébe jutott.

— Mi van a Liceummal? Kaptuk a következő panaszos levelet: Tisztelt szerkesztő ur! Tegnap beirattam a fiamat egyik aradi középiskolába. Ez az egyszerű mondat annyit jelent, hogy — részt vettem egy viharos offenzívában. A szülők brigádja ostromolta az intézet igazgatójának és osztályfőnökeinek ajtaját. Ujabb és újabb tartalékok özönltek a Liceum megnyitott kapuján, de a hivatalos ajtók sikeresen ellenálltak minden ostromnak. Annál több veszedelem érte a szülők brigádjának egyes tagjait. Letiport tyukszemek, benyomott kalapok és összepréselt oldalbordák a tanui, hogy a „beiratás” nem tartozik a legnagyobb mulatságok közé. De ezt is csak elviseli valahogy az ember — a gyerekeért! Mert mindnyájunk lelkét égeti, fűti a gyerekekről való gondoskodás gondolata. Feledve minden küzdelmet, könyökharcot és szorongást, boldogan sóhajtottunk fel, midőn a szigorú igazgató elé értünk: — Csakhogy itt vagyunk, csakhogy itt lesz megint a gyerek a szép, a tágas, a levegős Liceumban! Nem kell nekik tanteremhiány miatt délután iskolába járni s téli esték havas keserveiben haza bandukolni!

Mily nagy volt azonban a meglepetésem s minden tanítató szülő meglepetése, midőn azt a felvilágosítást nyertük, hogy a Liceumban csak beírják a gyermekeket, de tanulni a tavalyi zugokban, egészségtelen helyen, tanteremnek meg nem felelő helyiségekben fognak. — Ezt a dolgot sehogy sem tudjuk megérteni. Hiszen a katonaság már két hónapja kiürítette az iskolát. Két hónap alatt nem értek rá rendbe hozni az épületet? Kezdtünk érdeklődni a dolog iránt. Megtudtuk, hogy a Liceum ügyét botrányosan mucsai adminisztrációval intézik. E pillanatban, — két hónap után — még senki sem tudja, hogy ki fogja rendbehozni s iskolaképessé tenni, ezt a katonaságtól lakhatatlanná tett épületet. A minisztériumokban nem nagy lehet az igyekezet, hogy az aradi gyerekek megfelelő tanulóhelyhez jussanak, mert különben erélyesebben intézkedtek volna. A katonaság ugylátszik, édes-keveset törődik a dologgal. Neki természetesen nem sietős. Hallottunk valamit arról, hogy az államépítészeti hivatal illetékes helyéről felszólították, végeztesse el a tisztogatás munkáját. Az államépítészeti hivatal azonban kitért e megítiszteltetés elől, azt mondván, hogy azért az összegért, amelyet a rendbehozás munkájáért kiutalni hajlandók, nemkülönbön megfelelő munkaerő nélkül, bele sem fog Augiás iskolájának a tisztogatásába. Így áll a nemes Liceum piszkosan és poloskásan a tanév kezdetén. Gyermekünk ismét kezdhetik az új iskolai évben a tavalyi kálváriajárást. Engedje meg a tisztelt szerkesztőség, hogy a nyilvánosság előtt megbotránkozzam a dolgok jelenlegi állása fölött, egyszerűen aláztos instanciát bocsássak az intéző körökhöz, hatóságokhoz és személyekhez, hogy a csorbát kiköszöröljék siessenek. Hiszen egy kis hivatalos kényelmet csak fel lehet áldozni a — gyerekekért! Tisztelettel: Egy apa.

— Halálozás. Kereszturi és Kristyóri Kristófy Zoltán, az Aradi és Csanádi Egyesült Vasutak nyugalmazott főellenőre augusztus hó 31-én 45-ik évében meghalt. Holttestét Aradra szállították és a felső temető halottas csarnokából szeptember 4-én, délután 3 órakor örök nyugalomra helyezik. — A Sasok asztaltársasága száz koronát küldött hozzánk koporsójára szánt koszorúmegváltása fejében a vak katonáknak.

— Katonaszökevények tolvajsövetkezete. Izgalmas katonaszökevény üldözés történt a napokban Nagypél, Székudvar és Sikló község határában. Nagypélről egy alkalommal telefonon közölték az ottani csendőrséggel, hogy egy több tagból álló társaság kocsin arra fog jönni, — tartóztassék föl őket, mivel katonaszökevények és egy veszedelmes tolvajsövetkezet tagjai. A csendőrség a falu jegyzőjével és a tanítóval egyetemben az érkezők elé ment a kik meglátva azonban a veszedelmet, menekülni igyekeztek. Izgalmas hajszát, lövöldözések közepette sikerült is a szökevényeknek elmenekülniök, azáltal, hogy a kukoricásba elbujtak. Az ott hagyott kocsit és lovakat a csendőrség birtokába vette. A kocsiba kincset érő lopott tárgyakat találtak.

— Drágaság Amerikában. Hágából jelentik: Hivatalos becslés szerint az élelmiszerek ára Amerika keleti államaiban Amerikának a háborúba való belépése óta 55 százalékkal emelkedett.

— Hadiasszonyok lakbérére nem emelhető. A városi Lakáshivatal ma ismét több ügyet tárgyalt Seress József táblabíró elnöklésével. Zágányi István, az Urbán Iván-u. 2. sz. ház tulajdonosa emelni akarta Apáti Imréné és Sándorné, Renich Istvánné, Krista Nikodénné és Gál Lászlóné lakóinak bérét, akik, tekintve hogy mindnyájuknak a férje hadbavonult, csak mérsékelt, 13—30 koronás házbért fizettek. A háziasszony hallott valami rendeletről, mely szerint joga lett volna 15 százalékkal emelni a házbért, az asszonyok azonban nem álltak kötélnék és a Lakáshivatalhoz fordultak. A Lakáshivatal aztán megállapította, hogy a háziur által említett rendelet hadiasszonyokkal szemben nem áll fenn, különben is csak az 1000 koronán felüli házbérfizetőknél van helye nem is 15, hanem csak 10 százalékos emelésnek. A Lakáshivatal elutasította a háziurat házbéremelési kérelmével és kimondotta, hogy ez ügyből kifolyólag a háziurnak felmondási joga nincs. — Uray József járásbíró, aki a Lakáshivatal fellebbezési ügyeit intézi, szintén háztulajdonos. A Damjanich-utcában van háza. Most azzal a kérelemmel fordult a Lakáshivatalhoz, engedje meg, hogy Lórenc Lipót nevű lakójának a házbérét 800 koronáról 1600 koronára emelhesse. A járásbíró döntés előtt visszavonta kérelmét.

Stefánov Jánosné két hónappal ezelőtt arra kérte a városi lakáshivatalt, hogy rekvirálja részére Szabolcsi Dezső raktárát, amely üresen áll. A lakáshivatal rekvirálta a lakást, a melyet azonban Szabolcsi csak rendőri karhatalom fellépésére volt hajlandó átadni. Stefánovné a lakásért negyven korona haví bért akart fizetni, amit Szabolcsi azonban nem talált elegendőnek és nem fogadta el a bért. Stefánovné erre beadvánnyal fordult a lakáshivatalhoz, hogy állapítsa meg a lakbér összegét. Ma tartotta ez ügyben a tárgyalást a lakáshivatal és a lakás bérösszegét huszonöt koronában állapította meg.

— Letartóztatták a nők barátjait. Rotterdamból jelentik: Washingtonban a nők szavazati jogának 48. hívét a Labasse-parkban tartott gyűlés alkalmával letartóztatták.

— Hét ízben megszökött tolvaj katona. Egy, hétszörös szökött katonát fogott el tegnap a tornovai csendőrség. A szökevény Berár Simon 33. gyalogezredbeli katonát ma adták át az aradi katonarendőrségnek, ahol töredelmes vallomást tett. Már heted ízben szökött meg az ezredétől. Idehaza betörésből és lopásból élt. Elmondotta, hogy a statáriamtól való félelmében nem mert önként jelentkezni. Amikor a szökevényt kiküldték, több szabadságlevelet talált nála, amelyek mindegyike más-más névre volt kiállítva. Berár Simont a katonai rendőrség holnap kíséri a vár börtönébe, ahol statárilis bíróság ítélkezik felette.

— Háromszázan betegedtek meg a lóhustól. Dortmundból jelentik: Kamenben nyers lóhustól való évezéséstől több mint 300 mérgezés történt. Eddig három halálesetet jelentenek a többi megbetegedés is súlyos.

— Zönyvítarakat, hangjegyeket vesz Kerpel.

— A hordókészletek lefoglalása. A hivatalos lap mai száma közli azt a kormányrendeletet, amely minden bor vagy szesz befogadására alkalmas hordót zár alá vesz. A hordókészletet szeptember 15-éig kell bejelenteni. A rendelet megállapítja a hordók maximális árát is.

— Új és ódon tankönyvek Kerpelnél.

Egységes hajó-front az ententenál

(Cecil lord a szövetségesek egységes élelmezéséről.)

Londonból jelentik: A Reuter-ügynökség jelenté: A szövetségesek tegnap az amerikai szállításra vonatkozó tárgyalások befejezése alkalmából rendezett ebéden Cecil Róbert lord fontos közléseket tett a szövetségesek hajózási egységessé tételéről. Majd rátért az élelmiszerekkel való egységes ellátás dolgára.

— Mi az utóbbi időben sok olyant éltünk át, — mondotta — ami alkalmas volna arra, hogy elkedvetlenítsen bennünket, de nincs ok arra, hogy erőfeszítéseinket csökkentjük, sőt most még inkább meg kell azt feszíteni, amikor elérkezett annak ideje, hogy végleges csapást mérhessünk ellenfeleinkre. Ami az egységes háborút illeti, az kezünkben van és nincs okunk aggodalomra, hanem biznunk kell hadseregünkben és ennek vezetőkben. Hogy hadseregünket és a polgári lakosságot teljesen elláthassuk élelmiszerekkel, valamennyi segítő eszközt egyesíteni kell és fel kell használni szövetségeseink gazdasági erejét. Ebben és sok más feladatban bizonyos hátrányos feltételekkel kell megküzdenünk. Ellenségeink belenyagodtak abba, hogy ngakukat a német robuszolgaság igájába hajtsák, ez bizonyos egységességet ad nekik, amit mi nehezen tudunk utározni, mert küzdelmünk lényegéhez tartozik, hogy szabad népek vagyunk. Ha mi azonban szabadságunk ellenére is sikert akarunk aratni, készen kell lenni arra, hogy nemzeti előítéleteink, nemzeti érdekeink egy részét is áldozatul hozzuk, ha az a szándékunk, hogy a rendelkezésünkre álló erővel a lehető legnagyobb hasznot érjük el. Némely szövetségeseink többet szenvedtek, mint a másik. Hogy az áldozatok egyenlők legyenek, nem marad más hátra, mint a szövetségesek gazdasági ellenőrzése valamennyi segítő forrás felett.

segésk gazdasági ellenőrzése valamennyi segítő forrás felett.

Elsősorban tehát ellenőriznünk kell a szövetségesek hajózási, a szövetségesek anyagi szükségleteit és segítő forrásait, amelyből mindnyájunkat ki lehessen elégíteni. Csak a szövetségesek szükségleteinek és segítő forrásainak a hajózással való párhuzamba hozása juttat bennünket ahhoz a szövetséghez, melynek világos legyőző gazdasági hatalommá kell válnia.

Ezután Robert Cecil lord mindent felsorolt, amit eddig megfontolt, és elmondotta, hogy az első körlet most sokkal nagyobb, mint a rendelkezésre álló hajóerő. A tengeralattjárók háborúja kudarcot vallott, a szövetségesek eltudták magukat látni élelmiszerekkel és nagy hadsereget tudtak a tengeren átszállítani. Ezzel szemben a háborúhálok töhetelesek voltak, de a rendelkezésre álló hajóerő még sem elég arra, hogy a szövetségesek akkora erővel felelhessenek ki, mintha a rendelkezésre álló hajóerő nagyobb volna. Minél több élelmiszert és szűkségleti cikket viszünk be Angliába és a többi szövetségesek államaiba, annál erősebb lesz a német elleni küzdő hadsereg. Erre kell a főszűnt fektetni. Rövid idővel ezelőtt mi és amerikai barátaink nagy erőfeszítéseket tettünk, hogy a német támadásokat megküszítsük és hogy nagy amerikai hadsereget szállítsunk át a franciaországi frontra. Ez az erőfeszítés nekünk sokba került. Az Angliába és más szövetséges országokba való bevétel jelentős megerősítését jelentette. A hajókat elvonták a kereskedelem és más munkáktól, amelyek az volt a következménye, hogy a lakosság nélkülözött.

KÖZGAZDASÁG.

A Magyar Bank tőkeemelése.

A Magyar Bank és Kereskedelmi Részvénytársaság igazgatósága a kormány részéről már előzetes értesítést nyervén arról, hogy legközelebb kormányrendelet fog kiadatni, mely a részvénytársaságok alaptőkefelemelését előzetes kormányhatósági engedelemtől fogja függővé tenni, a kiadandó kormányrendelet okainak figyelembevételével megfelelt a kormány abbeli kívánságának, hogy a hétfői közgyűlés elé csupán 20 millió koronával való tőkefelemelés iránti javaslatot terjesszen, míg a tervbevett további 20 millió koronás alaptőkefelemelést a majd megjelenő kormányrendelet hatálya alá helyezi.

A Magyar Bank ma tartott rendkívüli közgyűlése ennek megfelelően határozott és kimondotta, hogy jelenleg 50.000 darab egyenként 400 korona névértékű, az 1919. üzletévvél kezdődő szelvényvel ellátott új részvényt bocsát ki. A kibocsátandó összes részvények az eddigi részvényeseknek biztosítanak hirdetémszerű följajnlás útján 5:1 arányban 800 korona kibocsátási áron, levonva ez összegnek a lefizetés napjától december 31-ig számított 4 százalékos kamatját, viszont hozzáadva darabonként 4 korona részvénykibocsátási bélyegilletéket. Az ilyen módon megejtendő részvénykibocsátás alkalmából a névértéken felül befolyó ártöbblet tekintetében a közgyűlés elhatározta, hogy abból mindenekelőtt 500.000 koronát a bank alkalmazottai nyugdíjintézetének újabb megerősítésére juttat, a fennmaradó összeg pedig a tartalékalap gvarapítására fordítandó. — Az elővételi jog 1918. szeptember 3-tól szeptember 10-ig bezáróan gyakorolható a bank budapesti főpénztáránál és az intézet bécsi fiókjánál (I., Herrengasse 2—4.) A tervezett 40 millió koronás tőkefelemelés második 20 mil-

lió koronás részletének kibocsátására vonatkozóan a közgyűlés utasította az igazgatóságot, hogy a majd megjelenő kormányrendelet értelmében szükséges lépéseket általa meghatározott időben, saját hatáskörében tegye meg és a kormányrendelem elnyerése után a kibocsátás feltételeit és módjait állapítsa meg. A közgyűlés csupán azzal az egy kikötéssel áll, hogy a majd kibocsátásra kerülő összes részvények 6:1 arányban teljességükben az akkori részvényeseknek legyenek följajnlandók. A rendkívüli közgyűlés egyszerűen a m. kir. földművelésügyi miniszter kiküldése alapján Kócs Jenő dr. miniszteri tanácsost az igazgatóság új tagjává választotta meg.

— Bécsi tőzsde. A tőzsde üzleti tevékenysége a budapesti árszökkenések és Wilson üzenetének hatása alatt csökkent. Helyi vásárlások voltak, de a külszűzben levő értékek leginkább két-három koronával mérséklődtek. A külszűz-tékek svenge árai a tőzsde végéig érvényben maradtak.

— Budapesti tőzsde. Budapestről jelentik: Nyugodt irányattal indult meg az értéktőzsde, de csakhamar az eladók kerültek túlsúlyra, ami az árnívó esökkenését idézte elő. Nagy kiválat volt különösen a helyi piacon, ahol az értékek sorban lemorzsolódtak. A vezető piacon lényegesen eltolódás zárlat felé már nem mutatkozott, mert a kontremín folytán az árszeszeség megté- rült. Mai árváltozások: Magyar hitel 1407—12, Osztrák hitel 919—22, Fabank 970—75, Hazai bank 659—63, Magyar bank 983—90, Kereskedelmi bank 6190, Viktoria 1885—95, Salgótarjáni 1292—86, Ganz-Danubius 4450—70, Rimamurányi 1200—1192, Adria 1825, Atlantika 1410, Államvasut 1071—75, Klóvil 679—66, Nasica 3400.

= Szilárd irányzat az aradi tüzekén. Az aradi értéktörszén ma csakély korgalom mellett változatlanul szilárd tendenciát uralkodott. Aradi Első 40, Aradmegyei 75, Általános 10, Sertéshizláló 5, Parcellázó 40 koronás ár-emelkedést ért el. Feltűnést keltett az Aradi Ipar- és Népbank nagyarányú ár-emelkedése, amely a legutóbbi zárathoz képest körülbelül 50 koronás emelkedést ért el és 675 koronával zárult. A mai árváltozások a következők:

Aradi Első Takarékpénztár	2085
Aradi Ipar- és Népbank	670—675
Aradi Polgári Takarékpénztár	252
Aradmegyei Takarékpénztár	2775—2785
Aradi Közgazdasági Bank	225
Aradi Parcellázó Bank	1720—1725
Sertéshizláló	415—420

— Megállapították a hüvelyes vetemények fejadagját. A közlelmezési miniszterium rendeletileg utasította a városok illetékes hatóságait a hüvelyes vetemények fejadagjának és a vetőmagok mennyiségének megállapítására. Lócs Rezső helyettes polgármester ma feliratban értesítette a közlelmezési miniszteriumot, hogy a hüvelyes vetemények fejadagját a következőleg állapította meg: fejenként és évenként babból 15 kiló, borsból 5 kiló és lencséből szintén 5 kiló tartható vissza. Vetőmagként babból sorba vetve 100 kiló, fészekbe vetve 50 kiló, lencséből sorba vetve 60 kiló, szórva 80 kiló, borsból sorba vetve 100 kiló, fészekbe vetve 50 kiló, Lóbab sorba vetve 100 kiló, szórva 180 kiló katasztrális holdanként. A közlelmezési hivatal értesíti a közönséget, hogy a fejadagjait csak a Hadi Termény megbízottjaitól szerzhethetik be.

= Mennyi lesz Aradon a só ára? Megirtuk, hogy a kormány szeptember 1-én felemelte a só kincstári árát és közöltük mai lapunkban, hogy Aradon mennyi lesz a só kincstári ára. Azonban Arad közellátási vállalatának meg kell állapítani a só kereskedelmi árát is. Erre vonatkozólag az aradi kereskedelmi és iparkamara javaslatot küldött ma a városhoz, amelyből a következőket közöljük: Eddig Aradon a só kincstári ára a következő volt: kőszó és őrlött só 23.40 kor., marhasó őrlőve 9.44 kor., sajtoltva 11.54 kor., zsák nélkül. A felemelt ár a kőszónál és az őrlött sónál 38.08 kor., a marhasóé őrlőve és sajtoltva 18.24 kor. A kereskedői árak Aradon az alábbiak voltak mostanig: asztali só nagyban 28.54 kor., kicsinyben kilogrammjára 34 fillér. Ugyanennyi volt a durván őrlött só ára is, a marhasóé pedig kilogrammonként 18 fillér, nagyban 16.18 kor. A kamara kéri, hogy mostantól a marhasó az alábbi árakat léptesse életbe: asztali só nagyban 45 korona, kicsinyben kilogrammonként 50 fillér. Ugyanennyi legyen a durván őrlött sóé is, a marhasóé pedig nagyban 28 korona, kicsinyben pedig kilogrammonként 30 fillér.

= Városi bérszántás. Felhívjuk mindazokat, akik igazoltan a szántáshoz igényt tartanak, ebbeli igényüket f. hó szeptember hó 5-ig bejárólólag a városi kamarási hivatalban okvetlenül jelentésük be, mert ezen túl történő bejelentések figyelembe nem vétetnek. — A városi tanács.

— Drágább lett a kávé. Szép csendben történt meg a temetés, a régi kávéházi áraknak a temetése. Ma reggelre ugyanis az összes aradi kávéházak csendben, minden feltűnés nélkül felemelték a kávé árát 10 fillérrel. Nem sok ugyan, de ha meggondoljuk, hogy egy csésze hadilöttynek immáron 1 korona a mai ára, úgy azt hisszük, nem igen mulaszthatunk el egy-egy fejcsóválást a régi, illatos, husz krajcáros kávéra gondolva.

Fransz-feste bombázása a levogóból.

(Hang Nr Primolanó elleni támadásról.)

Budapest, 1918. szeptember 3. (Mivatalos.) A főhadiszállásról jelentik: Olasz harctér: Nagyobb légi csatlakozás sem volt. A vezérkar főnöke.

A sajtóhadiszállásról jelentik: Az olasz vezérkar jelentése a következő: Repülőink tegnap csakély magasságban elrepültek Franzensfeste felett és hathatósan bombázták a fontos vasuti berendezéseket. Az éjszaka folyamán repülőink további bombázásokat hajtottak végre, az ellenség elülső és hátsó vonalát ellen. Az előző éjjel a hadsereg és haditengerészet kormányozható léghajói megtámadták a pólai katonai műveket, valamint a primolanói vasuti állomást és lőszerraktárt. A légi harcok folyamán hat ellenséges repülőgépet lőttünk le. Egy hetedik, amelyet tüzéségünk eltalált, a Piave felett zuhant le.

Ehhez a jelentéshez a császári és királyi sajtóhadiszállás a következő megjegyzést fűzi: A franzensfestei repülő támadásnál négy bombát dobtak le és négy embert, közöttük egy nőt, könnyebben megsebesítettek. Anyagi kár jelentéktelen. A Piave környékén, Revigno és Briane között, egy léghajó bombákat dobott le, amelyek nélkül, hogy kárt okoztak volna, a tengerbe zuhantak. A Primolanó elleni repülő támadásról senki sem tud semmit.

Luganóból jelentik: A Secolo jelenté, hogy az olasz szocialista párt konferenciáján a tulsulyt az intranzigens háborúellenes irányzat nyerte el.

LEGUJABB HIREK.

— A közös bank kormányzója. Bécsből jelentik: Az Osztrák-Magyar Bank kormányzó állását legközelebb betöltik és pedig Spitzmüllerrel. Még csak néhány formalitásról van szó és a kinevezést közzéteszik hivatalosan is.

— Két millió ember a nyugati fronton. Bazeljól jelentik: Párisi jelentések szerint a Scarpe és Bapaume, valamint Noyon és Soisson között a harcolók számát két milliónál jóval többre becsülik. E mellett mindkét fél folyton újabb hadosztályokat vet harcba.

— Lenin — Oroszország Gambettája. Genéből jelentik: Leninnél, akinek tegnap halott hírért terjesztették, párisi lapok azt írták, hogy Oroszország Gambettája volt, akinek eltűnése az egész szovjet uralomnak véget vet.

— Haditanács Párisban. Bazeljól jelentik: A Neues Correspondent szerint tegnap Clemenceau elnöklésével katonai tanácskozás volt, melyen a legkiválóbb hadvezérek vettek részt.

— Az ukrán borkivitel. Budapestről jelentik: A gazdáknak és a borkereskedőknek egy küldöttsége ma Bernát képviselő vezetésével megjelent Sztérenyi József kereskedelmi miniszter előtt és kérte, hogy az ukrán borkivitel megszervezését ne bizza a Haditermény Részvénnytársaságra. A kereskedelmi miniszter kijelentette, hogy az ukrán borkivitel csak egy egységes szervezet hajthatja végre és nincsen módjában az engedélyt termelőknek vagy egyes kereskedőknek megadni.

TANÜGY.

(—) Fodor-féle magán elemi iskolában a beiratás megkezdődött. Feránánd-u. 1—1.

„Éhesek vagyunk, mélyen tisztelt közönség.”

Aradi kabaré-estmészek kalandja Ujszentannán

Az aradi Kabaré néhány volt tagja, Körmendy Árpáddal, a Király színház volt tagjával a megye nagyobb községeiben tart nívós előadásokat. Szombaton és vasárnap Ujszentannára, a polgári iskola rajztermébe hirdették az előadást szigorúan családias műsorral.

Az előadást a délután keletkezett eső miatt igen gyér számú közönség előtt tarthatták meg, a jelen voltak azonban a legteljesebb elismeréssel nyilatkoztak a színészek játékaról.

Vasárnap estére már nagyobb számú közönség jelent meg, habár Ujszentannán a legkisebb szintársulat is állandóan zsufolt házak mellett játszik. Csakhogy az aranyifjuság hiányzik most a vidékről, a leányos családok pedig nem mernek a Kabaréba elmenni, mert félnek a sikamlós műsortól.

A műsor azonban igazán nem várt szenzációval szolgált. Mielőtt megkezdtek volna az előadást, a pódiumra lépett az egyik színész és szinte restelkedő hangon mondta:

— Éhesek vagyunk, mélyen tisztelt közönség. Egész nap nem ettünk semmit, mert a faluban az összes korcsmákat bejártuk és még pénzért sem adtak enni. Szívesen játszunk, de kérjük a megjelenteket, szerezzenek részünkre ennivalót. Nem bírnk már a korgó gyomrunkkal.

A közönség megrökönyödve hallgatta a színpadról még eddig szokatlan kijelentést, sokan tréfának vették és jókat nevettek hozzá, mikor azonban a színészek valamennyien megerősítették kellemetlen helyzetüket, egy fiatal banktisztviselő és egy olasz fogságból a közelmultban haza került rokkant főhadnagy lakásukra küldtek és hamarosan érkezett bőseges elemőzsia, valamint bor, melynek elfogyasztása után a társulat hozzálátott a műsor lejátszásához.

A kellemetlen incidenst legjobban restelli az ujszentannai intelligencia, akik közül senkinek sem volt tudomása arról, hogy a színészeknek éhezniök kellett.

A színészekre az ujszentannai szereplés mindenképpen rossz sikerű volt, mert a két esti előadás annyit sem jövedelmezett, hogy költségeiket fedezhették volna.

Ugyanez a társaság hétfőn este Pankotán, kedden Világoson játszott gyenge pártfogás mellett. Dacára, hogy a legjobb hír kíséri mindenhová a kisded művész társulatot, a vidéki közönség a kabaré jellege miatt bizalmatlansággal fogadja szereplésüket.

MODERN KABARÉ.

Központi Szálloda Salacz-utca.

1919. szeptember hó 4-én, szerdán, és a következő napokon este fél 9 órakor

Uj műsor! Uj bohózatok! Uj tagok!

Bocskai Béla, a közkedvelt humorista és kabaré művész, Maróssy Vilmos ének- és tánc-komikus, Návay Ilonka kabaré diva, Szilágyi Juci ének- és táncművésznő, Rummy Lea táncosnő, Turcsányi Duci előadó művész.

Rudolf és Mirjam boszorkánymesterek és gondolatolvasók. Érintkezés a haterekkel.

Köstingk Gräté exentrikus táncosnő, Balder Ilus nemzetközi táncosnő, Lánai György burleszk komikus, Radnay György jellem színész és a többi új attrakció.

Hétfőn és pénteken püán-est.

A szerkesztésért felel

STAUBER JÓZSEF.

18943—1918. k.

HIRDETMEYNY.

Közírré teszem, hogy Aradon 1918. évi augusztus hó 23. napján fel-fogott kettő drb. 6 hónaposnak látszó fehér szőrű, egyik koca, másik ártán, ser. 44st mint gazdátlan jószág, folyó évi szeptember hó 8-án délelőtt 9 órakor a nagyvásártéren tartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek kész-pénzért eladatni fog.

Arad, 1918. szeptember hó 1-én.
Green, főkapitány.

19517—1918. k.

HIRDETMEYNY.

A m. kir. Ministeriumnak az egyes vegyészeti nyersanyagoknak és termé-keknek a vámkülföldről való behozata-lyára tárgyában kelt 3410—1918. M. E. sz. rendeletét a következőkben te-szem közhírré:

Vámkülföldről a magyar szent ko-rona országainak területére a jelen rendelet életbe lépése után behozott alább megnevezett áruk a belföldön kizárólag csak a Magyar Vegyészeti Kúkereskedelmi Részvénytársaság (Budapest, V. Mária Valéria-ut 13.) által hozatott forgalomba. Ezek az áruk a következők:

Borax és borvegyületek: Kénko-vand, kén falepároló ipari termékek, az ecetsav és a faszén kivételével: cor-kő és borkósav; moslékszen, vasgálic, rézgálic, toluol, fenol, naftalin, xylol; gyógyszerek és drogák a m. kir. mi-nisteriumnak a gyógyszerek és gyógy-szerkészítmények forgalmának szabá-lyozásáról kiadott 21600—1918. M. E. számú rendeletében felsorolt „Nyil-vántartott gyógyszerek” kivételével: lykpodium azok a vegyészeti termé-kek, amelyek az osztrák-magyar mo-narchia két állama szerződéses vám-tarifájának 622 tétele alá esnek, ásvá-ny foszforok, kénsavas ammóniak, ja-pán kámfor.

Aki a jelen rendelet valamelyik rendelkezését megszegi az — amennyi-ben eszelekménye súlyosabb büntetés rendelkezés alá nem esik — kihágást követ el és hat hónapig terjedhető el-zárással és kétezr koronáig terjed-hető pénzbüntetéssel büntetettik.

Arad, 1918. évi augusztus hó 31-én.
Bittner, főkapitány k.

HASZONBÉRLETI HIRDETMEYNY.

Az aradi határban Barcza Abelné hagyatékát képező Roser dűlőben fekvő 1/1439—1600 h. és a Határos dűlő-ben fekvő 8/1100—1600 hold szántóföl-deket 1918—1919. gazdasági évre árve-rés útján 1918. évi szeptember hó 5-én 4. u. 5 órakor Purgly Lajosné-utca 120. sz. alatti lakásomon bérbe adom, mely árverésre érdekelteket meghívom.

Árverési feltételek nálam betekint-hetők.

Panian György,
zárgondnok.
6365

Könyvnyomdal

tanulóleányok

felvételük.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

A világitási rendelet

határozatát a fényhatás esőkkenése nélkül csakis

TUNGSRAM-

félwattos lámpákkal lehet betartani. 7157

Használjon 25, 40, 60 watt fogyasztású

Tungsrاملámpákat.

Sápkóros leányok, vérszegény asszonyok,

páratlan sikerrel használják a

Ferratol Vastáplikört.

E rendkívül kellemes és ízű folyadék a legideálisabb erőforrás szer; orvosilag ajánlva vérszegénység, sápadtság és általános gyengeség eseteiben. Ára 1/2 literes üvegek utasítással 8 kor.

Láb- és kézizzadás

biztosan és leggyorsabban elmúlik, a „Peppo” folyadék és „Peppo” hintőpor segítségével.

Szárít!! Szagtalanít!!

Peppo folyadék fra használati utasítással ... 1.50 korona.
Peppo hintőpor ... 1.50 korona.

Hajós Árpád gyógyszerésztárában

Arad, Andrassy-tér 22. szám.

4600—1918. szám.

Téli erdei legelő és makkoltatás bérbeadása.

A lugosi m. kir. erdőgazgatóság kerületében az 1918. évi makktermés 15 csoportban zárt írásbeli ajánlatok mellett nyilvános versenytárgyaláson bérbeadatik.

A zárt írásbeli ajánlatok 1918. évi szeptember hó 30-án délután 2 óráig a lugosi m. kir. erdőgazgatóságnál nyújtandók be, hol azok 1918. évi szeptember hó 21-én délelőtt 9 órakor nyilvánosan bontatnak fel.

Az ajánlatok elbírálásánál azon ajánlat részesül előnyben, amely az erdőgazgatóság részére maximális áron a legtöbb darab számú sertés átengedését helyezi kilátásba.

Részletes adatok, árverési és szerződési feltételek, ajánlati űrlapok és borítékok, a lugosi m. kir. erdőgazgatóságnál szerezhetők be.

Lugos, 1918. évi augusztus hó 31-én.

6362

M. KIR. ERDŐGAZGATÓSÁG.

Használt ólom
megvételre kerestetik.

ROSE YORK

Nélkülözhetetlen és kiváló szer sápadt hölgyeknek hogy arczuk és ajkuk üde, piros színét visszavarazzsallják. — Senki ál-tal fel nem ismerhető, teljesen ártalmatlan, színezése állandó. Egy üvegnek ára 3.— korona.

Poloskák

irtására egyedüli biztos szer a

„Phenolsav”

1 üveg ára 3 korona.

Gyöngyfehér fogakat

nyerünk a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habzik! A szájröget desinfectálja, utó-ize igen kellemes. Ára 1 korona.

Legjobb tápszert

gyermeknek és tel-nőtteknek egyaránt a

Makk-kávé

darálva, pörköltve 1/2 kgros csomag 6 korona.

Hajós Árpád gyógyszerésztárában

Arad, Andrassy-ut 22. szám.

18148—1918. k.

HIRDETMEYNY.

A m. kir. miniszterimnak a rep-ceolaj, vadrepceolaj, lenmagolaj, ken-dermagolaj, gomborkolaj, tökmag-olaj, napraforgómagolaj, mákolaj és egyéb növényi olajok forgalomba ho-zatala tárgyában kelt 2696—1918. M. E. sz. rendeletét a következőkben te-szem közhírré:

Mindazok a vállalatok, amelyek rep-ceolajat, vadrepceolajat, lenmagolajat, kendermagolajat, napraforgómagola-jat, gomborkolajat, tökmagolajat vagy mákolajat állítanak elő, kötelesek legkésőbb 1918. évi augusztus hó 8 napjáig a Magyar Olaj és Zsírpari Központ Részvénytársaságnak (Buda-pest, VI. Andrassy-ut 2.) megfelelően kiállított űrlapon bejelenteni.

A kereskedelemügyi miniszter a zár alá vett olajkészleteket indokolt ege-tekben a feltételek egyidejű megállá-pítása mellett a zár alól egészen vagy részben feloldhatja. A repceolajért, vadrepceolajért, lenmagolajért, gon-borkolajért, kendermagolajért, tök-magolajért, napraforgómagolajért és mákolajért a Magyar Olaj és Zsírpari Központ Részvénytársaság által tize-tendő átvételi árakat a kereskedelem-ügyi miniszter külön rendelettel fogja megállapítani.

A Magyar Olaj és Zsírpari Köz-pont Részvénytársaság köteles a 11. §. alá eső, a 12. §. alapján átvett növé-nyi olajok vételárát az átvétel meg-történte után haladéktalanul megfize-ti. Az átvételi árt a felek egyezségi-leg állapítják meg.

A jelen rendelet alá eső növényi olajok adásvétele mint a jelen rende-let hatálybalépése előtt kötött és a ren-delet rendelkezéseivel ellentétbe álló szerződések hatályukat veszítik ameny nyíben a jelen rendelet életbelépése előtt még nem teljesítettek.

A kereskedelemügyi miniszter az ezen rendeletben foglalt rendelkezé-sek alól indokolt esetekben felmentést adhat.

Aki a jelen rendeletben említett cikkekből birtokában vagy őrizetében lévő készletét a jelen rendelet ellenére a Magyar Olaj és Zsírpari Központ Részvénytársaságnak be nem jelenti, vagy a valószínűség meg nem felelő ada-tokat jelent be, a készletet a Magyar Olaj és Zsírpari Központ Részvény-zársaságnak megvételre a jelen rende-let ellenére fel nem ajánlja, ilyen cik-keket a jelen rendelet ellenére áruba ho-csát, elidegenít, vagy ezzel a jelen rndelet ellenére egyébként rendelkezik ugyszintén az is, aki ily cikkeket tudva hogy elidegenítésük a jelen rendeletbe ütközik megszerez, végül aki a jelen rendelet 16. §-ában említett valamely cikket a jelen rendelet ellenére köz-forgalmu vasuton szállítási igazolvány nélkül fuvarozásra felad, kihágást kö-vet el és hat hónapig terjedhető elzár-ással és kétezr koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetettik.

Arad, 1918. évi augusztus hó 7.

Bittner, főkapitány k.

Magyar királyi államvasutak.

Menetrend.

Ervényes 1918. év június hó 1-től.

Aradról Budapestre indul:

Gyorsv. reg. 8:01
Személyvonat délelőtt ... 11:18
Személyvonat este 8:48

Aradról Budapestre érkezik:

Gyorsv. d. u. 1:25
Személyvonat este 8:20
Személyvonat reggel 5:46

Budapestről Aradra indul:

Gyorsvonat délután 2:10
Személyvonat reggel 7:50
Személyvonat este 9:30

Budapestről Aradra érkezik:

Gyorsvonat este 7:18
Személyvonat délután 4:46
Személyvonat reggel 6:58

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díjál szavak szerint számíthatók.
 Minden szó hirdetés ára 50 fillér.
 Vastagabb betűkkel 60 fillér.
 A vastagabb betűkkel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.
 Hirdetéseket délután 5 óráig vesszük fel.
 Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.
 A legkisebb hirdetés ára 30 szóig 3 korona.
 A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés jogosságát, amelyik tartalmában logy eredet alakjában nem közölhető, megtiltsa.

Levelezés.

ALLAMTISZTVISÉLŐ megismerkedni óhajt uriaszonnnyal. „Osz” jelű leveleket a kiadóba kérek. 6341

ÓLÓM KATONA levele van, kérem átvenni. 6336

Házasság.

ELŐKELŐ vállalat 30 éves tisztviselője, háboru teljes tartamára felmentve, 8500 koronára évi jövedelemmel, ingyen lakással, fűtéssel, világítással, nősülni óhajt. Vallás mellékes. Hozomány, zongora- és német nyelv tudása előny. Középtermetű ideáltyú lányka irjanak bizalommal. Boldogságot keresek” jelű ígére kiadóhivatalba. Diskréció biztosítva. 6348

Alkalmazást keres.

RUHA és fehérnemű varró nő házakhoz ajánlkozik. Zselczyiné, Akác-u. 3. 6357

Alkalmazást nyer.

EGYSZERU, dolgozó és tisztességes szobaleány kerestetik. József főherceg-ut 4. sz. I. emelet. 6344

KERTÉSZT, esetleg üvegázkészítésben jártas kertmunkást keresek. Lehetőleg azonnali belépésre jó fizetéssel. Közelebbi felvilágosítást ad Bogdánffy Béla, Tornova, Arad megye. Közvetlen jutalomban részesül. 6358

TÜCHTIGES DEUTSCHES Kinderfräulein wird zu 2 kleine Mädchen gesucht. Näheres in der Administration. 6358

INTELLIGENS, négy polgárit végzett leányt keresek zongora ismerettel két nagyobb leányka mellé. Közelebbit Fischer Mór, üvegkereskedés. 6364

Kiadó lakás.

KÉT MODERN SZOBA fürdőszobával, belvárosban kiadó. Bővebbet Lusztig harisnyázlet, Andrassy-tér. 6367

Vétel és eladás.

FEHÉR LEANYSZOBA és egyéb hurok, csillárok eladók. Megtekinthetőek délután 5-7-ig Eötvös-utca 13. I. emelet. 6310

6 DRB. finom vászon vadonatúj női ing eladó. Cim a kiadóban. 7000

NOI SZABÓMŰHELY berendezés és egy nagy karikahajós varrógép eladó. Megtekinthető délelőtti 9-12-ig Doák Ferenc-utca 6., I. emelet. 6346

FEKETE férfi szalonruhák, dzsi felöltők, irodai burorok, íróasztalok, könyvek és írószekrény stb. eladók. Salacz-utca 6. I. m. szerdán d. u. 3-6-ig. 6345

50 HL. használt boroshordó 110-600 literig, eladó. Bővebbet Majer fűszerüzletében, Arad, Thököly-tér 8. 6363

ELADÓ egy pár ágyszék, 10-12 törlőpár, kelendő. Székessy-ut. 5. 6327

VONÓMAGYAR, kőhagyomány, zsidóságok, Kádárkötés stb. a magyar nyelvű Arak keretein belül szállítunk. Arad-egyhalmi Részvénytársaság, Bako. 634

ÚJ BUTORÜZLET Arad, Doák Ferenc-utca 40a. mindennemű butor készítő jutányos áron. Különösen apan amerikai íróasztalokat, egy szalon-székparat, egy nagy garderoibe szekrényt. Wiegandfeld cég. 6348

BRES LADAK nagy mennyiségben kaphatók Bagel Gyulánál, Vilmos utca-14. 6349

HÁROM ASZTAL és egy ágyszék. Hal-tér 5. 6338

ELADÓ egy teljesen új, szürke férfiöltöny, egy 9/12 új fényképező gép teljes felszereléssel, két bélyegalbum kb. 5000 bélyeggel, egy cimbalom. Schwedel József-u 1. sz. 6338

ELSŐRENĐŰ ASZOKHORDÓK 15 HL-ig 55 HL-ig, hibátlan, bort eltehető állapotban. Kiskörös 20.000 Ft. Elirschfeld Dániel és Fia cégnél Budapest, V. Erzsébet-tér 16. eladó. Ertekezhetni személyesen is szeptember 6-ától délután 4 órakor Arad, Főherceg-kereszt szállóban. 6302

FINOM csomagoló kapható nagyban és kicsinyben Winkler József szőlőbirtokosnál, Batthyány-u. 11. Telefon 410. 6124

TANKÖNYVEK az összes iskolák részére, újak és használtak és előírt taneszköz kaphatók Krausz Paulin könyvkereskedésében, Színházépület. 6211

INGUSZ I. ÉS FIA KÖNYVKERESKEDESBEN használt és új tankönyvek kaphatók az összes aradi iskolák részére. 6275

Ingatlan.

KÉT UTCARA és egy térre néző, két emeletes ház eladó. Bővebbet Rákóczi-u. 10. kapu alatt jobbra. 6347

SAROKHÁZ üzlethelyiséggel november 1-re elfoglalható lakással eladó. Bővebbet Szücs nyomda, Thököly-tér. 6361

VENNÉK egy kisebb házat elfoglalható lakással a belváros közelében. Cim a kiadóban. 6244

ELADÓ HÁZ UJMIKELAKÁN 4 szobás lakással, mellékkeliségekkel, nagy kerttel. Felvilágosítást ad Pausár virágüzlet, Weitzer János-utca. 6038

Üzletek.

ÜZLETHELYISÉG, ahol évekig jömeneteli fűszerüzlet volt, Aulich Lajos-utca 8. kiadó. 6271

Oktatás.

KÜLÖNBÖZETI VIZSGARA előkészítő szaktanár. Rákóczi-utca 22. 6360

Ellátás.

ELLÁTÁSRA elvállalok lehetőleg német ajkú, szerencséből igényű kisebb leányt vagy fiúcskát az iskolai tanévről. Cim a kiadóban. 6343

KÖZÉPISKOLAI tanulót teljes ellátással felvennék. Veres Ferenc, Forrai-u. Kossuth-utca üzlet. 6209

JÓVISELETU, szorgalmas középiskolai tanulót ellátásba veszek tanítónak. Cim a kiadóban. 6338

ISKOLÁBA JARÓ LEANYKÁT ellátásra felveszek. Gondos felügyelet biztosítva. Zongora használat díjtalan. Cim a kiadóban. 6349

Különféle.

HOMOKFUTÓBERT vászonfedéllel elcseszelelnék bőrfedeles városi hintót. Cim a kiadóban. 6342

BOROS PENCZE 250-300 Hl. férő hely nagysága azonnali használatra bérbe adandó. Ertekezhetni lehet folyó hó 8-ától kezdve a tulajdonosnál, Orczy-utca 1. sz. a. 6346

BAJAZSÉLMENŐSÖK. Lakásért megtekinthető franciául, angolul. Mindent a vezgára előkészítik, osztályösszevonással is. Tanári diplomám a budapesti, párisi, londoni egyetemekről. A londoni egyetem-tiszteletbeli levelem tagja. Ötvenz főreáltanár, Neumann Samu-ut 50. 6351

KÉT kereskedelmi fia jobb házbá hoztra felvételük. Cim a kiadóban. 6359

JOBB CSALADHOZ egy héthónapos fia gyermekem örökre adnám. Batthyány-u. 30. II. emelet. 6305

APRÓHIRDETÉSNEK az Aradi Közlöny részére felvételnek a Messenger-böly irodában, Klein I. hirdetői és lapirodájában, Zrínyi-utca és a Kossuth-utcai papírüzletben.

ARLEJTÉSI HIRDETÉNY.

A nagypéli gör. kat. rom. egyházközség képviselő testülete a templom épület reparálási munkálatainak elvégzésére nyilvános árkiírást hirdet.

1. Az árlejtés a nagypéli román iskolánál 1. évi szeptember hó 13-án fog megtartatni.
2. A kiírástól ár 34836 korona.
3. Az árlejtők kötelesek a kiírástól ár 10%-át készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban óvadék gyanánt letenni.
4. Az egyházközség fenntartja magának azon jogot, hogy eltekintve az egyes ajánlatoktól, a a reparálás figyelembevételével azon vállalkozót fizesse meg, akinek nagyobb bizalommal van, aki viszont köteles lesz visszatéríteni az egyházközség pénztárának a terv és költségvetés beszerzési árát 1450 korona összegben.
5. A terv és költségvetés a plébánián hivatalnál tekinthető meg.

6350 Az egyház képviselőtestület.

Egy jólgyakorolt

gép- és gyorsíró kisasszony, ki már kereskedelmi irodában alkalmazva volt és lehetőleg aki német nyelvet is bírja

felvétetik.

Cim a kiadóban. 6354

Bányát, paraficsomot,

káposztát, hagymát és mindenféle gyümölcsöt waggntételben vesz

termelőktől.

Szabolcsi Dezső

Arad, Szent Péter-tér 9. Telefon 1095.

18149-1918. kh.

HIRDETÉNY.

A m. kir. ministeriumnak az 1918. évi káposztarepce, reparepce, vadrepce, lenmag, kendermag, tökmag, napraforgómag és gomborkamag termésnek közszükségleti célokra való igénybevételéről, valamint egyéb olajos magvaknak forgalomba hozataláról és az olajosmagvaknak vasuton, kájon vagy gépkocsin történő szállításához szük-

séges igazolásokról szóló 2691-1918. M. E. sz. rendeletét a következőkben teszem közzé:

Az 1918. évi egész káposztarepce, reparepce, vadrepce, lenmag, kendermag, tökmag, napraforgómag és gomborkamag termés a közszükséglet biztosítása érdekében igénybevételük, kivéve a termésnek azt a részét, amelyre a termékek házszükségletére vagy gazdaságában vetőmag céljára szüksége van. A fennmaradó részre az igénybevett termésből megjelöléséről gondoskodni.

A földművelésügyi minisiter a vetőmaggal szükséges olajos magvak beszerzése és forgalombahozatala tekintetében a rendelettel eltérően intézkedhetik.

A fentebbiek alapján igénybevett készleteket a kendermag kivételével a Magyar Olaj és Zsírpari Központ részvénytársaság, a kendermagot a Hadí Termény részvénytársaság veszi át és azokért térítésül a 764-1918. M. E. sz. rendeletben megállapított árat fizeti.

A jelen rendelet életbeléptetésétől kezdve mustármagot, búkkmagot, szőlőmagot, dohánymagot, riainusmagot, szójabot és fentebb nem említett bármely egyéb olajos magot, amennyiben a jelen rendelet másként nem intézkedik kizárólag a Magyar Olaj és Zsírpari Központ részvénytársaság útján szabad árubá becszánytani.

Ha az ár tekintetében a felek meg nem egyezhetnek, az árú vételárát a felek bármelyikének kérelmére egy vagy több szakértő meghallgatásával az árú fekvésének helye szerint illetékes kir. járásbíró végzésével állapítja meg.

Az a kereskedő, akit a jelen rendelkezéseinek megszegésével elkövetett kiharás miatt jogrösen elítélnék, elveszti a jelen rendelkezésben alapuló vásárlási jogosultságát.

Aki a jelen rendelet bármely rendelkezését megszegi, vagy megszegésénél vagy kijátszásánál bármely módon közreműködik, az amennyiben cselekménye súlyosabb büntetés rendelés alá nem esik, kihágást követ el és ház hónapig terjedhető elzárással és kétezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Arad, 1918. évi augusztus hó 8-án.

Bittner, főkapitány h.

CHONOROBORO

HIRDETÉNY.

A kereskedelmiügys miniszternek a háború gázdelmőkódás egyes teendői tárgyában kelt 66703-1918. K. M. sz. rendeletét a következőkben teszem közzé:

A m. kir. miniszterium 1274-1918. M. E. számú rndeletében nyert felhatalmazás alapján megbízam az Olaj és Zsírpariügys Bizottságot (Budapest, V. Vilmos császár-ut 33.) a háború gázdelmőkódás következő teendőinek végzésével:

Ammoniakszóda, kristályszóda, maronátronkészletek elosztása; szállítási igazolványok kiállítás a közkénál nagyobb tételekben, mindenmü állati és növényi olajok és zsírok keményítve is), (a disznózsír és a vaj kivételével);

Zsírpariügys: mindennemü zsírpariügyskeverékek és egyéb olajtartalmu anyagok és termékek, amennyiben több, mint 10% állati vagy növényi olajat, zsírt, vagy zsírpariügys tartalmaznak;

olajfűrészek és oxidál olajok mindennemü kenő, anyv és színszappanok, pipereszappanok, mosópor és minden szappant tartalmazó termék; gyertya, csont, csontszar, anyv, bór, gyanta, fenyszurok, gyantaolaj, kolofonium, terpentin, terpentínolaj, glicerinartalmu fenéklug, glicerinvíz, nyers glicerin, dinamitglicerin

Arad, 1918. augusztus hó 26.

Grein, főkapitány.